

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Izbija vsak dan opoldne, izvzemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisemnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 18.036.

Dolžnost inteligence.

Proračunska razprava, potek zadnje vladne krize, nerešene zahteve Slovenije, vse to jasno dokazuje, da ne bodo Slovenci prišli preje do svojih pravic, dokler ne bodo popolnoma enotni. Slovenska fronta je vsled nerazumevanja Beograda za enokopravnost neobhodno potrebna in kdor je proti njej, je škodljivec Slovenije. Zadnje volitve so dokazale, da do ustvaritve slovenske fronte ni več daleč, ker ravno povdaranje slovenstva je dalo SLS od 26 slovenskih celih 20 mandatov. In brez dvoma je, da bi to število še naraslo, če bi SLS hotela biti le slovenska stranka, če bi se laizirala. Toda SLS vztraja na svojem stališču in še pred nedavnim je dr. Hohnjec povdaril, da slab katolik, kdor ni klerikalec. SLS ostane torej klerikalna stranka.

Kakor pa bi velik del naprednih Slovencev z ozirom na potrebo slovenske fronte rad podpiral SLS v boju za uresničenje združene samoupravne Slovenije, tako pa je nemogoče, da bi vsled tega postal klerikalna. Če ne more SLS tudi za kratko dobo postaviti svoja klerikalna gesla v kot, tedaj tudi drugi Slovenci ne morejo zatajiti svoja kulturno naprednejša načela.

Preostane torej samo en izhod, da se tudi napredna inteligenca prične organizirati na temelju slovenske fronte. Če ni mogoča skupna pot, mora biti mogoča vsaj paralelna pot, ker za medsebojne praske bo še več ko dovolj časa.

Gotovo je, da bi bilo mnogo primernejše, če bi se inteligenca odločila raje za eno že obstoječih slovenskih takozvanih naprednih strank. In nedvomno je, da bi slovenska inteligenca to tudi rada storila, samo če bi mogla. Zakaj, ni prijetno stati ob strani v trenutku, ko vsakdo ve, da gre za velike stvari, da mora vsak mož biti na svojem mestu. In enako ni prijetno prevzeti na sebe vse težkoče nove organizacije. Toda drugega izhoda skoraj ni in krivda zadene samo stranke. Ker te so s svojim postopanjem ali prepodile vse poštene inteligente iz svoje srede ali pa niso ničesar storile, da inteligenco pridobijo. Posledica tega je, da je krema naše inteligence politično indiferentna in da pogreša narod v najtežjem boju ljudi, ki so po svojem znanju poklicani, da so na vodilnih mestih.

Je to nad vse škodljivo za narod in njegova borba mora postati brezupna, če traja še to stanje dalje. Samo vsled tega opozarjamo inteligenco na njeno dolžnost, da zasede svoje mesto v slovenski fronti. Če ne more delati v okviru obstoječih strank, naj si ustvari toliko rišče sama. Toda njena pasivnost se mora nehati!

Boj, ki ga vodi danes slovenski narod za znago načela enakopravnosti, je tako težaven in tako važen, da ne moremo pogrešati niti enega moža, najmanj pa našo inteligenco.

Nehati mora današnja alternativa, da velja vsak inteligent, ki je za slovensko fronto kot klerikalec, vsak njen nasprotnik pa kot samostojni demokrat. Ne! Tudi slovenski inteligent je za slovensko fronto, a ni klerikalec! To je treba javno dokazati in zato pravimo, da se mora slovenski inteligent organizirati na slovenskem programu.

Prav nič separatističen ni ta program in tudi ne kulturno bojen. Pač pa je edino sredstvo, da bomo Slovenci v sedanjem boju enotni in edina pot, da slovenski narod docela ne izgubi zmisla za skupno delo s Hrvati in Srbi. Zakaj če ne bo zmagalo načelo enakopravnosti,

Radikali zahtevajo nov preklic Radića.

DIPLOMATSKI KOR ZA PELEGRINETTIJA.

Beograd, 13. februarja. Včeraj popoldne ni bilo v političnem življenju nobenih posebnih dogodkov. Politični krogi živo razpravljajo o situaciji, o kateri se smatra, da še ni popolnoma razčiščena. Radikali stoje na stališču, da po Radićevem govoru v narodni skupščini še niso izglajena vsa vprašanja, ki se smatrajo za sporna. Stališče, ki ga je Radić zavzel v skupščini proti papeškemu nunciju Pellegrinettiju predstavljajo nekateri kot diplomatski konflikt, ki se ne da enostavno izravnati.

Nasprotniki sporazuma se kažejo v polni akciji. Radi bi videli, da pride do spora med dr. Ninčićem in št. Radićem zato, ker je Radić izjavil, da je šel na potovanje in da je zavzel svoje stališče proti nunciju Pellegrinettiju v sporazumu z zunanjim ministrom dr. Ninčićem. Misli se, da bo dr. Ninčić na to reagiral in izgleda, da se v tem pravcu skuša vplivati nanj. Spletke se delajo na vse strani.

Včeraj popoldne je bilo v papeški nunciatu v Beogradu diplomatsko sprejemanje povodom štiriletnice kro-

nanja papeža Pia XI. Došli so minister ver Miša Trifunović in ves diplomatski kor. Trdi se, da je tu padla ideja, da diplomatski kor, ker je papeški nuncij doyen kora, stori korake pri naši vladi zaradi nastopa št. Radića proti nunciju. Zdi se, da se je ta ideja porodila iz obzirnosti do nuncija. No, stvarna namera se ni nikdar pojavila in se tudi ni zavzelo nikako skupno stališče v tem pogledu.

Neprijatelji sporazuma žele, da se sedaj napravi čim bolj kaotična situacija in popolna politična zmeda ter razpoloženje v narodu za izpremembe, ki bi jih tako radi videli. To namero so izprevideli tako radikali kakor tudi radićevci in oboji delajo na to, da se vse ovire spravijo čim prej s pota.

Kar se tiče papeškega nuncija samega, on za sedaj ne namerava zahtevati nikakega posebnega pojasnila, dokler ne dobi odgovora od Vatikana in dokler ne vidi, kako stališče bo v tem vprašanju zavzelo naše ministrstvo zunanjih poslov. Zdi se, da se bo afera vendarle poravnala.

Seja poslanskega kluba HSS.

ŠT. RADIĆ PRESOJA POLOŽAJ OPTIMISTIČNO. — OBJAVA SPORAZUMA.

Beograd, 13. februarja. Sinoči je bila v klubu HSS seja, na kateri je govoril Stefan Radić. V poročilu o situaciji je št. Radić omenjal, da po njegovem mišljenju ni nikakega razloga za nejasnost in za konfuzijo, ki se pripravlja. Priprčan je, da se bo politika sporazuma, ki se je dosedaj mirno in zdravo razvijala, v istem pravcu tudi nadaljevala. Politika sporazuma se ni ustvarila kar tako in na brzo roko. Zato smatra, da se ta politika in kombinacija, ki to politiko najbolje zastopa, mora nadaljevati in se bo tudi reš nadaljevala.

Radić misli, da situacija vobče ni nevarna in da se bo povsem izgladila. Navajal je, da namerava sedaj vlada objaviti besedilo sporazuma, kar se njega osebno tiče, on se temu ne protivi, a je mnenja, da to ni niti potrebno niti oportuno ne za HSS in ne za radikale, ker besedilo sporazuma lahko nudi po svoji stilizaciji neprijateljem sporazuma priložnost, da s svojimi kritikami zadržujejo delo vlade in s tem ovirajo i radikale i HSS. V ostalem mi je vseeno, ali se ta tekst spravi v javnost ali ne. Definitiven sklep o tem prepuščam radikalom samim. Radić je naglašal, da morajo poslanci njegove stranke biti vedno v najboljšem stiku z narodom. Potrebno je stranki in državi sami, da so njeni poslanci vsak čas dobro informirani o razpoloženju v narodu in o poedinih potrebah hrvatskega seljaka. Pozval je navzoče poslance, da mu pojasnijo podrobno stanje v njih volilnih okrajih, kar so ti tudi storili.

Seja je bila zaključena ob 8. in pol in se je določilo, da se nadaljuje te dni.

minister financ dr. Stojadinović na povratku iz Washingtona ustavil v Londonu zaradi vprašanja ureditve naših dolgov napram Angliji. Cunard se je nadalje informiral glede preliminarnih trgovinskih pogajanj, ki naj bi se nadaljevala med nami in Anglijo. Končno se je informiral tudi o delu konference Male antante.

Seja je bila zaključena ob 8. in pol in se je določilo, da se nadaljuje te dni.

DANES ODLOČILNA SEJA VLADE.

Beograd, 13. februarja. Včeraj ni v pogledu ureditve odnošajev med vladnimi strankami došlo do nikakih definitivnih sklepov. Za danes ob 6. uri popoldne je odredena seja ministrskega sveta, ki bo zelo važna. Na tej seji naj bi se stiliziral detaljiran demanti na osnovi prigovorov, ki jih imajo radikali proti Radiću in na kojih objavo Zje Radić pristal. Ako pa Radić ne bi hotel na to pristati, potem je kriza vlade neizogibna. Takoj po tem pristanku bi se objavilo besedilo sporazumno, ker radikali žele, da more javnost presoditi, za kaj pravzaprav gre pri sporazumu z Radićem in kake obveznosti je on prevzel, ko je podpisal sporazum. Pašić je včeraj izjavil, da je Radićev govor dober, treba je samo še, da se nekoliko izpopolni.

ANGLEŠKI POSLANIK PRI DR. NINČIČU.

Beograd, 13. februarja. Angleški poslanik v Beogradu Cunard je bil včeraj pri ministru zunanjih poslov dr. Ninčiću in se je informiral glede vesti, da se bo

potem bo v Sloveniji pokopana tudi jugoslovenska misel. In zato kličemo inteligenco, da stori svojo dolžnost.

Pašić v avdijenci.

Beograd, 13. februarja. Seja vlade je bila napovedana ob 10. dopoldne. Ko so prišli v kabinet ministrskega predsednika Stjepan in Pavle Radić ter dr. Krajač in Nikić, so jim sporočili, da je Pašić seja vlade odpovedal in da se vrši samo seja radikalnih ministrov.

Ta seja se je vršila do 1. popoldne. Med tem je šel Pašić na dvor in bil v avdijenci okoli 40 minut.

Po povratku iz dvora je čakalo na Pašića veliko število novinarjev. Na vprašanje, če je podana demisijska vlada, je odgovoril Pašić:

»To še ni odločeno.«

Novinarji so nato vprašali, če je stanje kritično. Pašić je odgovoril: Pa, zakaj bi bilo kritično!

Nato se je odpeljal Pašić v svoj kabinet.

Neki radikalni minister je izjavil, da bodo darikali zahtevali od Radića povnoven obsežen preklic.

SEJA SVETA ZVEZE NARODOV.

Zeneva, 13. februarja. Včeraj popoldne ob 3.15 se je začelo izredno zasedanje Sveta Zveze narodov. Seja je bila tajna. Četrte ure po začetku seje je bilo javljeno, da je sklenil svet, da se 7. zasedanje Zveze narodov skliče za 8. marec v Zenevo z naslednjim dnevnim redom: 1. Sprejem Nemčije v Zvezo narodov; 2. sklepanje Zveze narodov, da se Nemčiji podeli stalno mesto v Svetu Zveze narodov; 3. višina prispevka, ki ga bo morala Nemčija plačevati za stroške Zveze narodov; Nemčija naj bi plačevala prav toliko, kakor Francija in Anglija, t. j. po 1.900.000 frankov na leto; 4. zgradiitev novega poslopja za Zvezo narodov. — Vsi sklepi so bili stvorjeni soglasno.

NEMCIJA PROTI POLJSKI IN ŠPANSKI.

Berlin, 13. februarja. V merodajnih političnih krogih trde, da bo Nemčija preklicala svojo prošnjo za sprejem v Zvezo narodov, ako bi Zveza narodov pristala na to; da tudi Poljska in Španija dobita stalno mesto v Svetu Zveze narodov.

SENAT NE BO ODOBRILO ZNIŽANJA ITALIJSKIH DOLGOV.

London, 13. februarja. Po informacijah lista »Morning Post« je ameriški demokratski poslanec Peinel, ki je že na kongresu ostró kritiziral italijansko-ameriški dogovor, izjavil novinarjem, da bo ameriški senat gotovo odklonil predlog za ratifikacijo italijansko-ameriške pogodbe o konsolidaciji italijanskih vojnih dolgov. Peinel naglašal, da so vse številke o finančnem stanju Italije, ki jih je finančni minister Volpi predložil ameriški državnim zakladnici, netočne. Mussolini si prizadeva, Italijo oborožiti do zob, da bi tako prikrižal nje katastrofolni finančni plocčaj in si priboril uspeh s kakim oboroženim konfliktom. — Vsi demokratski senatorji bodo zato glasovali proti ratifikaciji italijansko-ameriškega dogovora; pa tudi močna skupina pod vodstvom radikalnega senatorja Boracha se bo uprla ratifikaciji.

DELO PARLAMENTARNE KOMISIJE.

Budimpešta, 13. februarja. Parlamentarna komisija je zaslislala šefa kartografskega zavoda Kurza, bivšega policijskega šefa Nadossyja in tehničnega vodjo kartografskega zavoda Göröja. Trde, da bo pred komisijo poklican in zaslisan tudi bivši ministrski predsednik Teleki.

IZ DEZELE FALZIFIKATORJEV.

Budimpešta, 13. februarja. Generalni ravnatelj mlinov družbe »Concordia« Hönig je pred nekaj dnevi izginil. Njegovi člani se boje, da je izvršil samomor. V borznih krogih trde, da gre za velike malverzacije na škodo tvrdke, pri kateri je bil Hönig zaposlen.

Indolenca — ne pa previdnost.

Politik ist die Kunst das Mögliche zu erreichen. Bismarck.

»Narodni Dnevnik« je že primerno ožigal indolenca naše javnosti nasproti spomenici Nemcev v Sloveniji na deželni zbor koroški za kulturno in šolsko avtonomijo in polno ravnopravnost tamošnje slovenske manjšine!

Da, Slovenci smo leta 1920. koroške Slovence izgubili edino po svoji neverjetno domišljavi neumnosti, a zdaj smo zopet v položaju, da jim napravimo avtonomijo, ki bi jim zagotovila narodni obstanek in kulturni napredek. — Nekaj listov v Jugoslaviji je omenilo o vsem tem prevažnem pojavu toliko, kolikor je zabeleženo v gornjem prvem stavku, večina pa je sploh molčala; za njihove čitatelje je zanimivejša novica, da je imela ciganka Hudorovič trojčka. O takih rečeh pišejo več, nego o vprašanju naših manjšin!

Slučajno v Ljubljani mi je prišlo v roke »Jutro« od 2. 1. m., kjer sem čital članek »Italija, Nemčija in mi«, pisan v duhu »ima vremena«. Tu je nakopičenih toliko dvomov, toliko »že« in »ako«, toliko je tu previdnosti in neodločnosti, da končno res ne ostane drugi izhod nego — čakaj osel, da bo trava zrasla. Ni pa ga ob toliki modrosti in previdnosti ne skrbi, da bi to travo kosili najbrže drugi, ne mi! — Ni pa niti besedice o našem stališču nasproti važnemu koraku Nemcev za pošteno rešitev koroškega vprašanja!

Samo po sebi je umevno, da se Nemci niso oglašili iz ljubezni do koroških Slovencev. Tudi je več kot gotovo, da bi govorili vse drugače, ako bi ostali v svetovni vojni zmagovalci. — Ali to nas ne sme motiti in danes ni vredno besede! Imejmo pred očmi edino današnji svetovni položaj, ki nam imperativno nalaga, da čim prej rešimo tisto neznanstveno vprašanje, ki nas loči od Nemcev. To rešeno — bo veliko lažje reševati važnejša vprašanja! — Zato je danes naloga in dolžnost in prvi vrsti slovenskega naroda v Jugoslaviji, da se živo zanima za nemške korake v korist koroških Slovencev in — vodi to akcijo do zaželjenega konca. Da je pri tem treba previdnosti, je naravno; slepo zaupali ne bomo nikomur! — Nikdar pa ne služni ne naši dobru stvari ne »previdnosti«, kdor dela po receptu »Jutra«, ki pravi:

»Na Koroškem imajo Nemci napram nam iste metode kot fašisti napram nemškemu Tirolcem; tu se nova nemška humaniteta še ne uveljavlja prav nič. Na obete novega kurza v smislu objektivnosti in pravičnosti bomo seveda še počakali, da se izkažejo v praksi. Zelo prijetno bomo presenečeni — in radi bi videli, da bi imeli prilike za to — da nas bodo Nemci na Koroškem s svojo nacionalno pravičnostjo prisilili, da sprememo svoje skeptično naziranje o tej stvari.«

Blagor Slovencev, ki se čutilo v tako blaženem položaju, da morejo brezskrbno čakati na tisto prijetno presenečenje od strani koroških Nemcev, ko bodo potem mogli komodno spremeniti svoje skeptično naziranje! — Seveda, ako se pisec v »Jutru« ne potrudil, da bi objektivneje presojal »iste metode«, potem razumem, da se njemu ne mudi s spremembo »skeptičnega naziranja«. Toda ta paralela šepa na obe nogi; tudi so koroški Slovenci iz vse drugačnega testa, nego naši rojaki v Italiji. Na Koroškem delajo največ zgage tisti »deutschfreundliche« Slovencev, torej povsod »naša kri«, ki nam dela krivico in sramoto; Slovenci v Italiji

pa so najboljši del naroda! Torej le na pretiravanju z »istimi metodami«.

Pa tudi pretirana previdnost ni umevna! Te dni sem čital neke stavek: »Nevarnosti se ne ognemo s protesti in abstinenco, marveč s tem, da aktivno posežemo vmes in se borimo«. — Ako kje, velja resničnost tega stavka pri reševanju koroškega vprašanja, ki se nam obeta. — Če pa ostanemo v svoji domišljavi modrosti in previdnosti v zapečku, ko se nam naravnost ponuja prilika, da rešimo koroško vprašanje na najlažji in najboljši način, potem nam ni pomagati!

Ta najlepša prilika je ravno sedanjí divji spor Italije z Nemci, z vsem nemškim narodom. Odgovor Mussolinijev od pretekle sobote je ta spor poostiril; Nemci ne ostanejo dolžni primerne zavrnitve in pri tem rastejo po vsem svetu simpatije do njih. Italija s tem govorom Mussolinijevim ni ničesar pridobila. Obsodba vsega sveta je precej soglasna, česar Italijani še ne vidijo, ker so — slepi. Bojkotno gibanje med Nemci raste od dneva do dneva, sovraštvo je že nebotično. — Dokler Italija ne da trentinskim Nemcem vseh narodnih pravic, ni misliti na pomirjenje duhov. A da bi Italijane pamet srečala, ni misliti!

Kaj je bolj umevno, kakor to, da je pametna rešitev koroškega vprašanja toliko lažja, kolikor večja je nemška jeza na naše sosede tam preko. — In te lepe prilike ne zamuditi! Zato stran z vso tisto »skeptičnostjo«, tisto nepotrebnó previdnostjo! — Tudi »Koroški Slovenci« pripravite previdnost, ali pozdravljajte korak Nemcev v Sloveniji. In ako so se voditelji koroških Slovencev izrekli za tak sporazum z Nemci, ostane nam le ena naloga: da ta sporazum z vsemi silami pospešimo! Umeje se, da moramo biti pri sklepanju in po tem izvrševanju sporazuma povsem lojalni in pošteti! S tem odpade za nas zadnji povod za spore z Nemci in Jugoslavija bo imela mogočnega sobojnika pri reševanju važnejših manjšinskih vprašanj. — Nemčija je vstopila v Zvezo narodov brez slehernih pogojev; s tem korakom se ta velika država iznova uveljavlja v evropskem koncertu. — In s tem je treba računati. Toda s pametno politiko je treba odvrati nevarnosti, ki bi utegnile nas doleteti od strani močne Nemčije. Tega pa ne dosežemo na ta način, ako se evremo doma v masti lastne nezaupnosti, zavisti ali jeze na minule čase, ki jih moramo pozabiti ter na novih temeljih zidati srebo narodu in svoji državi. — Mala porcija machiavelizma nam ne more škodovati!

Najbolj nesepetno pa je tisto govoričanje, ki se pogosto čuje: Nemci se še niso odrekli — Trstu itd. Ali je to naša skrb? Ako ni naš, kaj nam mar, kdo steza roke po njem? Slabše nego je sedaj za nas — ne bo nikoli...! Čemu torej take nepotrebne skrbi, ki naj bi nam celo narekovala nenaravno, usodepolno zavezništvo.

Zaključujem: Nemci v Sloveniji so pokazali pot, kako je rešiti vprašanje koroških Slovencev. Naša edina naloga je zdaj ta, da tudi mi storimo vse, kar moremo, da naši koroški bratje dobijo šolsko in kulturno avtonomijo in kar je še v zvezi s polno narodno enakopravnostjo. — S tem ne bo več sporov z Nemci in potem bomo mogli s toliko večjim uspehom delovati za boljše bodočnost našega — zarobljenega naroda. Kdor tega ne vidi, je slep — izdajalec svojega naroda! Gorski N.—st.

ministracije v centrali. Leta 1919, 1920 je prišlo precejšnje število sposobnega slovenskega uradništva v centralo. Centrala bi jih sprejela tudi več, kajti takrat je bilo pomankanje na uradništvu, pred vsem na dobrem uradništvu, a še od teh, ki so prišli, so mnogi odšli, ker niso imeli eksistenčne možnosti. Srbski centralni uradniki, v kolikor nimajo lastnih hiš, stanujejo v svojih predvojnih stanovanjih, slovenski uradniki pa rekviriranih stanovanj niso mogli dobiti, stanovanj v novih hišah pa niso mogli plačati in tako so povečini šli in delo za Slovenijo prepustili srbskim uradnikom. Takrat je res bilo težko rešiti to vprašanje, ker še za ministrstva ni bilo prostorov. Vendar od takrat je minilo že 6—7 let in država je porabila že težke milijarde v vse mogoče in nemogoče, potrebne in nepotrebne namene, a nobena od slovenskih političnih strank, ki so bile na vladi, ni smatrala za potrebno, da načne to vprašanje. Če država lahko plača mesečno milijone in milijone najemnine za ministrstva raznim špekulantom, ki na ta način v par letih amortizirajo svoje hiše, bi lahko dala tudi par milijonov in kupila par hiš, kjer bi slovenski uradniki, kolikor jih je potrebno za centralo, dobili ceno stanovanja. Vendar to treba zahtevati, a kljub čestim opominom s strani uradništva še do sedaj nobena politična stranka ni prišla s slično zahtevo. Seveda je to vprašanje danes že toliko težje, ker imajo vsa važnejša mesta v centrali danes povečini v rokah Srbi, ki svojih mest ne dajo več z lepega iz rok, a jim tega tudi ni treba, saj nikdo ne zahteva, da Slovenci zavzamejo svoja mesta v centrali.

Razne slovenske stranke so do sedaj imele v rokah ministrstvo trgovine in industrije, ministrstvo prosvete, ministrstvo obrabe, ministrstvo poljoprivrede, ministrstvo za socialno politiko, ministrstvo za agrarno reformo, ministrstvo za šume in ruđe in ministrstvo za izjednačenje zakonov, a niti v teh resorih nimamo niti približno potrebnega števila slovenskih uradnikov, kajti razni slovenski ministri so si sicer vedno pripeljali delavce na političnem polju, ki so obremenili ministri izginili iz Beograda, povečini pa niso smatrali za potrebno, da pritegnejo strokovnjake, ki bi ostali tudi po njihovem odhodu in da jim omogočijo eksistenco.

Krivdo za slabo upravo, ki prihaja iz Beograda, je torej iskati pri nas samih in pri nesposobnosti in strankarstvu slovenske politike.

Politične vesti.

— Besedilo sporazuma se objavi. Iz Beograda se poroča, da je bilo med obema vladnima strankama že doseženo soglasje, da se besedilo sporazuma objavi. Ni pa še določeno, na kak način se to zgodi.

— Nova diplomatska afera? V svojem obrambnem govoru v narodni skupščini je rekel Stjepan Radić med drugim, da je potoval po Dalmaciji zato, da nastopi proti papeškemu nunciju Pelegrinetiju in da zmanjša vpliv, ki so ga napravili nuncijevi govori na katoliške Hrvate. Na podlagi Radićeve obtožbe so samostojni demokrati po poslanecu Wilderju takoj vložili interpelacijo na dr. Ninčiča, da pojasni, kaj je na stvari. Ako je res, kar poroča »Slovenec« o nuncijevem potovanju po Dalmaciji in dalmatinskih otokih in o tem nimamo poviča dvomiti, se skoraj zdi, da je šel papeški nuncij nekoliko predaleč, kajti naloga nuncijev ni dušno pastirstvo in vzpodbujanje katoličnanov k verskemu življenju, ampak njihov delokrog je omejen na diplomatsko službo. Mogoče so papeškega nuncija dovedli na pot v Dalmacijo številni prestopi Dalmatincev v pravoslavje. Ako je temu tako, bi bila pač naloga papeškega nuncija, da Vatikan na take pojave opozori in mu stavi eventualne konkretne predloge, nikakor pa ni umevno, da sam osebno posega v tok dogodkov, in to tudi ne, če bi njegove pridige bile zamišljene kot tih in diskretna agitacija za HPS.

— Naša vlada zahteva pojasnilo v falsifikatorski aferi. Jugoslovanski poslanek v Budapešti Tihomir Popović je zahteval pojasnilo o poteku sodnega postopanja, ki se vodi pred segedinskim sodiščem proti falsifikatorjem dinarskih bankovcev. Preiskava v tej stvari se je pričela že leta 1920. Madjarska vlada je obljubila jugoslovanskemu poslani-

ku, da bo zahtevala informacije. — Sedaj pa pride klofuta — in sicer zaslužena — naši vladi. Madjarski listi se namreč čudijo, kaj da je delala naša vlada celih šest let, da se šele sedaj oglašila. Ampak v Beogradu vseno pravijo, da so samo Srbijanci sposobni za diplomatsko službo, kakor da prečani tudi ne bi znali — spati.

— Nova izjava dr. Korošca. »Politika« objavlja razgovor svojega dopisnika z dr. Korošcem, ki je izjavil med drugim: »Kar se sedaj dogaja v vladi, je samo posledica nemoralnega načina, s katerim je bil sklenjen sporazum. Samo da se reši ječe, je Radić sklenil sporazum. Sedaj pa se vrača zopet na svoj stari program. Naši državci so potrebne tri stvari: ozdravljenje gospodarske bede, narodni sporazum in mnogo demokracije. Stari Pašić ali kratkovidni Uzunović ne moreta ozdraviti gospodarske bede, zato so potrebne mlade sile, ki se pa v radikalni stranki ne morejo uveljaviti, ker tega ne puste stare fregate. Včeraj je govoril v skupščini Pašićev eksekutor poslanec Dragović. Čuli smo njegovo nezrelost, čuli pa tudi Pašićeve besede: »Sporazuma ne bo, dokler bo živel le en Srb.« Ni danes glavno vprašanje, ali hočemo federacijo ali avtonomijo ali široko samoupravo, glavno je, ali sploh hočemo sporazum. (To smo trdili mi že davno. Op. uredn.) Tretja zahteva je demokratizem. Narod hoče, da si sam določi usodo, ne pa da jo določajo stari in kvartopirci. Pravijo, da je težka situacija v vladi, toda še težja je situacija v narodu. Grožnja Dragovića z bajoneti in Kajmakčalanom je danes deplasirana, ker gremo težkim časom nasproti, če se ne sporazumemo in demokratiziramo.

— Graška »Tagespost« o Radiću. Včerajšnja graška »Tagespost« je objavila na uvodnem mestu zanimiv članek svojega beogradskega dopisnika o Radiću in o kmečkem pokretu v balkanskih državah. Pokret, ki ga vodi v Kraljevini SHS Stjepan Radić, piše »Tagespost«, ni plod lokalnih političnih razmer, ampak je globok socialen pokret, ki se širi že daleč preko mej Jugoslavije v Bolgarijo, v Rumunijo in celo v Ukrajino, kjer se utegne izliti v ogromno rusko kmečko morje. Trezni Nemci glegajo na radićevstvo ako ži drugačna očala kakor večina slovenskih politikov in presojajo kmečki pokret z vse drugačnega vidika kakor naša domača ozkornost. Nemci politiko študirajo, mi jo pa brez poskusa globljega umevanja in kritičnega presojanja po lastnih željah.

— Vdova Matteottija in oba njena odvelnika socialistična poslanca Modigliani in Gonzales so poslali predsedniku porotnega sodišča v Chieti, kjer se ima vršiti proces proti morilecem, da se procesa ne morejo udeležiti, ker bi z udeležbo samo omadeževali spomin Matteottija. Proces je prava farza na pravico in z udeležbo bi priznali, da se vrši proces v redu.

— Odkodnina nemškim knezom. Čeprav ima nemška vlada že dva tedna v rokah predlog komunistov in socialistnih demokratov, da naj referendum odloči, če se plača nemškim knezom odkodnina ali ne, še ni vlada določila termina, kdaj da se liste predlože volilecem in podpis. Vlada je namreč upala, da bi kompromisni predlog vladnih strank pomiril duhove in da potem ne bi prišlo do referenda. Kakor pa kažejo zbori, narašča stalno gibanje med narodom, da se nemškim knezom ne plača niti pare odkodnine. In zato je vlada svoje prvotne stališče izpremenila. Liste bodo volilecem predložene v podpis najbrže od 13. do 17. marca.

— Rusija pripravila generalno ofenzivo proti Angliji. Po sporočitih iz Moskve je sklicano za prve dni marca v Moskvo zborovanje Osrednjega izvršilnega odbora komunistične stranke. Na zborovanje so povabile delegati iz vseh držav. Na tem zborovanju mislijo ruski komunisti predlagati, da se razven v izjemnih slučajih ne podpira več komunističnih strank v evropskih državah. Glavno paznjo da je treba posvetiti Balkanu, orientu, vlasti pa angleškim kolonijam in Indiji. Na ta način hočejo pričeti sovjeti z generalno ofenzivo proti Angliji.

— Poljska postane stalna članica Sveta Zveze narodov. Po sporazumu med Briandom in Chamberlainom postaneta stalni članici Sveta Zveze narodov Poljska in Brazilija, dočim se prošnja Španije odkloni. Na drugi Mussolinijev govor Stresemann ne bo več odgovoril. Končno je tudi to odgovor in celo dober odgovor.

Naša centralna administracija je 98 odstotkov srbska.

Ta konstatacija dr. Korošca je točna, vsaj približno točna in ravno to dejstvo je vzrok, da se je naša administracija v Sloveniji od prevrata toliko poslabšala. Upravne zadeve za Slovenijo rešujejo v centrali največjim delom srbski uradniki, ki so za razmere v Srbiji mogoče izvršni uradniki, ki pa ne poznajo niti razmer, kaj šele zakonov, ki veljajo v Sloveniji. In radi tega ni čudno, da ležijo slovenski akti mesece in mesece »rešeni« v raznih ministrstvih, ali pa da pridejo iz ministrstva rešenja, ki bjejo v obraz zakonom in razmeram v Sloveniji. Če bi imeli v centrali dovoljno število sloven-

skih sposobnih uradnikov, ki bi reševali slovenske zadeve, bi same od sebe odpadle razne politične agitacije z avtonomijo in centralizmom, ker bi ljudje dobivali pravočasno in pravilno reševanje svojih zadev. Imeli bi to, na kar so bili navajeni, ter sploh ne bi imeli vzroka vpraševati se, če je to rešenje prišlo iz Ljubljane, Maribora ali iz Beograda in agitacija z avtonomijo bi bila brezuspešna. Če smo lahko dobivali rešenja iz Grada in iz Dunaja, zakaj bi nas motilo, če jih dobivamo sedaj iz Beograda. Vendar bodimo pravični in poiščimo vzroke današnjemu fiktivnemu stanju naše ad-

Georges: Mrcvarstvo.

Tista pregrešna modrost, da se slovenska tako govori, kakor se piše, nam je bila vzela že skoraj vso muzikalnost jezika, kajti ta muzikalnost se je smatrala za kmečko in zato za ordinarno, kakor da bi se muzikalnost jezika ne dala civilizirati in kultivirati, kakor se na primer kultivira petje.

Pa nikar ne misli kdo, da Slovenci samo slovensko govorimo tako, kakor se piše. Ne! Tudi srbohrvaško. Hercegovsko narečje, ki je standard srbohrvaškega književnega jezika, je muzika, prava muzika. A kakšna je ta muzika v slovenskih ustih? (Vsak Slovenec misli, da govori srbohrvaško, ako končnico »e« izpremeni v »a« in ako »e« tvoropretkelega deležnika izgovarja za »o« ter ako besede malo »po hrvaško zavija«.) Primero je težko najti. Še najtočnejše se izrazim, ako rečem, da se to ne pravi divaniti, temveč — drvariti.

Pa to omenjam samo mimogrede, dasi seveda spada po pravici tudi v mrcvarstvo.

No, in kam nas je privedla gori navedena modrost? Da so se začeli slovenski glasovi po nemškem (in češkem) vzgledu neutralizirati, da smo se nehali naslanjati na živo narodovo govorico, da smo začeli po nemško misliti, da smo začeli izgubljati slovenski jezikovni čut in zato tudi delali nove tvorbe po nemški glavi in po nemških vzorcih, skratka, da smo začeli nemščino oblačiti v

slovensko obleko, ali, če hočete, slovenščino v nemško obleko. Na žalost se mora konstatirati, da je znanje slovenščine tako netemeljito, da nam ga vsak neslovenski jezik omaja.

Vse to pa v prvi vrsti zato, ker nimamo standarda. Šola sicer ne more vsemu kaj, a storila bi lahko dosti več. Ni dovolj, da uči pravila in popravlja napake, treba je tudi te napake temeljito obravnavati, jih vedno in vedno grajati, tako da učence ne ve samo, kaj je prav, temveč tudi, kaj je napak. Prav gotovo ne mislim nikogar razžaliti, toda do zdaj vem samo za enega gospoda, ki na ta način podučuje slovenščino, in to je g. prof. Koščič. Opozarjala pa bi šola lahko tudi na razna narečja in na kraje, kjer se govori prvovrstna slovenščina. Nekdaj je veljalo dolensko-notranjsko narečje ne sicer izrecno za književni jezik, pač pa za vzoren dialekt ne le glede izgovarjave, naglasa in skladnje, temveč tudi zaradi velikega bogastva v izrazi. Na podlagi tega narečja so se postavila tudi diakritična znamenja v Pleteršnikovem slovarju. Toda kakor se kaže, so ta znamenja samo za ta slovar in za tuje jezikoslovce, ki se učijo slovenskega jezika, za — Slovence pa ne.

Sicer ima vsako narečje svoje posebnosti in tenkoče, ali treba ga je znati poslušati, sicer človek od njega nič ne pridobi. Jako lepo govorijo, kakor znano, Belokranjci. Krasno slovenščino sem slišal govoriti Vipavce (t. j. prebivalce vipavske doline), to-

da le stare ljudi (najlepše so govorili nepismeni ljudje in kakšne izraze so rabili!), mlajše je že šola pokvarila, dalje je užitek poslušati Tolminec, ki se strogo drži pravila (kakor je v ruščini), da ima sedanjik dovršnih glagolov pomen prihodnjosti, in nikdar ne napravijo od takih glagolov prihodnjika z »bom«, in se iz ljudi, ki to delajo, celo norca delajo. Prav čeden je za moj okus tudi prečki dialekt. Ild.

Skratka: povsod, kamor gre človek med narod, čigar narečje ni vsled sosesčine okuženo po tujščini, si popravi svojo šolsko slovensščino. V Ljubljani, Mariboru, Celju ali celo v Ptujju seveda tega ni treba pričakovati. Tudi prav gotovo ne tam, kjer pravijo: Jaz sem to še pa ne sliša. Ne vem sicer, kje je to, poznam pa nekoga Slovenca v Ljubljani, ki tako govori.

Ko sem bil še v gimnazij, sem hodil vsake velike počitnice k stricu na Dolensko (v velikolaški okraj). Po pravici povem, da sem vsako šolsko leto od začetka, ko sem prišel s počitnic, znal dosti bolje slovenščino, nego na koncu leta. Poleg tega se mi je od leta do leta množil besedni zaklad.

Med narodom pa se nauči človek tudi le-poglasja in kar je največja umetnost — nauči se tvoriti nove besede, ki so ne samo pravilne, v duhu slovenščine napravljene in blagolase, temveč tudi gibčne in pripravne za vsako pregibanje. V teh člankih sem menda že omenil, da imata Janez Trdina in Otton Zupančič nebroj besedi, ki jih nikjer

nista slišala, temveč sta jih sama napravila, a se jim prav nič ne pozna, da so umetno narejene, in takoj se razume njih pomen. Vsaj meni se tako zdi. Ako tudi drugim. Vem. Nekdo (bil je, oziroma je še profesor slovenščine) je bil Radu Murniku (ki, dasi je Ljubljančan, piše krasen jezik) očitati, da išče besede po Pleteršniku in da jih je treba braviti po slovarju iskati, da ve, kaj pomenijo. Bog in bogine, do sedaj v Murnikovih spisih nisem našel niti na eno besedo, ki bi mi jo bilo treba iskati sploh v kakem slovarju, ker bi je ne bil razumel! Pa tudi pri drugih pisateljih ni redko klično.

Sploh pa, če kdo išče besede po Pleteršniku, to je lam, kjer so, je to hvalevredno, ne pa graje. Zati jih je malo, ki to delajo, temveč raje s iz svojih možgan dodajajo, tudi dostikrat ti produkti prav nič ne kažejo izvora iz možgan.

Kaj sem hotel z vsem tem povedati je menda jasno: Za temeljito znanje slovenščine ni dovolj šola, temveč je treba izpopolnitve med narodom z živo, tvorno govorico. Koristno in potrebno je tudi poznanje drugih slovenskih jezikov, predvsem ruščine. Prav nič ne škodi, temveč se koristi, poznati tudi neslovenskih jezikov. Šele kadar je človek oborožen z vsem tem, je lahko nemara zmožen, da se loti tvoriti nove izraze, ki naj ne bodo samo za oči (kakor so latinski in grški znanstveni termini) temveč tudi za uho in jezik. (Dalje.)

Tudi v Gradcu so se ponarejali bankovci.

SENZACIONALNA IZPOVEDBA BETHLENA. — DEZELNI GLAVAR RINTELEN ZA- PLETEN V FALZIFIKATORSKO AFERO.

Madjarska parlamentarna komisija je za- slišala grofa Bethlena tudi o ponarejanju češkoslovaških bankovcev. Grof Bethlen je izpovedal:

Leta 1922. ga je obiskal tedanji justični minister Daruvary in mu sporočil sklep državnega pravdnštva, da treba preiskavo proti ponarejevalcem bankovcev ustaviti, ker je bila tudi preiskava proti ponarejevalcem, ki so bili od avstrijskih oblasti zaprti, ustavljena.

O ponarejevalni aferi sami pa je izpovedal: Profesor Meszaros, zaupnik Friedrichov, je naročil budapeštanskemu cikografu Wotitzu in litografu Kemenu, da najdeta na Dunaju za tiskanje bankovcev primerno tiskarno.

Na Dunaju so se jim pridružili Madjar Györfy, neki dr. Escherich in češkoslovaški poslanec Baeran. Po kratkem prevdaru ku so izpovedali, da Dunaj ni primerno mesto za njih namene. Peljali so se zato v Gradec in kupili pri Wetzelsdorfu tiskarno, ki so jo primerno preuredili. V tej stvari jim je pomagal tudi deželni glavav Rintelen. Nakup tiskarne pa je izvedel glavav tajnik Huber. Po naročilu glavavja je imelo orožništvo paziti na to, da delo ne bo moteno, pa tudi sicer je bila tiskarna od obo- roženih ljudi zastražena. Falzifikati češko- slovaških bankovcev so bili nato prepelja- ni v Gradec, dostikrat v avtomobilu dežel- nega glavavja. Iz Gradca so bili nato od avstrijskih in madjarskih obmejnih voja- kov prenešeni v Budapešto.

Ko se je skušalo spraviti falzifikate v promet, so bili Meszaros in tovariši na za- htevo češkoslovaške vlade aretirani. Po njih

aretaciji je odšel dunajski madjarski poslan- nik Masierovich k tedanjemu kancelarju Schoberu in ga prosil, da se postopanje pro- ti aretiranim ustavi, ker da so delovali le iz patriotičnih namenov. Masierovich se nato par dni ni brigal za zadevo, dokler ni lepe- ga dne prišel na madjarski poslanštvo Mes- zaros. Nato je madjarski poslanik ponovno interveniral pri Schoberu, ki mu je sporočil, da se je več poslancev krše. socialne stranke zavzelo za aretirance in zahtevalo, da se pre- iskava ustavi. Schober je nato na podlagi te intervencije tudi dejansko ustavil preiskavo.

Bethlen je pred parlamentarno komisijo odločno zanikal, da bi se od aretirancev za- htevala kakšna kavezja. Končno je Bethlen opozoril komisijo, da bi mogla imeti obja- va njegove izpovedbe nepregledne posledice. Češkoslovaška vlada je v posebni noli vprašala, kako se je končala kazenska za- deva proti Wotitzu in Kellneru pri madjar- ski sodnji. Bethlen je izrazil bojazn, da bi mogla ta nota češkoslovaške vlade biti samo uvod k mnogo bolj resnim. Končno je na- glašal Bethlen, da so morale madjarske ob- lasti ustaviti postopanje, ker so to storile avstrijske.

K tej izpovedbi Bethlen pripominja »Ar- beiter Zeitung«, da more jamčiti, da je Beth- len v resnici to izpovedal. Ne more pa jam- čiti, da je tudi resnično. Zelo verjetno je namreč, da bo Bethlen skušal, da reši sebe, kompromitirati druge.

Na vsak način pa mora avstrijska vlada stvar preiskati in pojasniti, zakaj je ista kazenska preiskava proti Meszarosu in to- varišem ustavljena. Tozadevno je soc. dem. poslanec dr. Eisler že vložil interpelacijo.

Kako se sramoti jugoslovensko ime.

V Zenevi je bil zaposlen na našem kon- zulatu naš diplomat in pesnik Jovan Dučić. Kot diplomat je imel seveda dostop v naj- boljše družbo in se seznanil z neko deklico, ki jo je v svojem pesniškem zanosu in z di- plomatsko spretnostjo poskrbel, da je po- stala 19-letna deklica z njim mater.

Do tu je končno vse njegova stvar in pri- zadete deklice.

Skandal pa je postal, ko se je ta naš dični diplomat branil, da plača za deklico alimen- te, ker da je kot diplomat — imun. Proti takemu nazoru je nastopil ves švicarski tisk in na račun naše države so telele opazke, ki so vse prej ko častne, a žalibože ne brez podlage.

Končno je poseglo v stvar le naše mini- strstvo, ki pa ni prisililo Dučića, da uredi stvar, temveč ga izbrisalo iz diplomatskega zbora zato, da ga poviša v generalnega kon- zula v Kairi.

Gospod diplomat in pesnik naj torej v Kairi še enkrat ponovi svoje junaško deja- nje, mogoče pride potem še na boljše me- sto.

Skandal je bil, kakor se je skušal ostreti naš diplomat svoje dolžnosti. Toda nepri- merno večji skandal je, da ni naše minist- rstvo Dučića eksemplarčno kaznovalo. Naj- večji skandal pa je, da ga je še povišalo v generalnega konzula.

Če se dogajajo take stvari, potem res ni čuda, če morejo patrioti samo še kleti! Za- kaj kar se uganja pri nas, presega res vse meje.

Ampak čudili bi se, kako silno bi zaalo nastopiti naše zunanje ministristvo, da je sa- mo primeroma nekaj sličnega zagrešil slo- venski diplomat. Se predno bi se seznanil z deklico, bi že bil kazensko odstavljen.

Avstrijsko izseljevanje v Rusijo.

Velika brezposelnost, ki vlada v Avstriji, je znatno povečala število izseljencev. Ker pa je Amerika zaprta, so morali avstrijski izseljenci najti novo deželo, kamor bi se la- hko naselili. Prvotno je prišla kot izseljeni- ska dežela v poštev samo Brazilija, ker je ta kot edina dovoljevala za poljedelske de- lavce prosto vožnjo. Toda slabe klimatične razmere in še slabše socialne, so resno od- svetovale vsem, da poskusijo svojo srečo v Braziliji.

Druga dežela, ki je prišla v poštev za iz- seljevanje je Kanada. Razmere so tu urejene in in tudi klima zdrava. Toda prevoz v Kan- ado velja 1200 do 1400 šilingov za osebo (okoli 9000 do 11.000 dinarjev). Poleg tega

rabi Kanada samo poljedelske delavce, av- strijski izseljenci pa so večinoma industrijs- ki delavci. Zato se je izseljevanje v Kan- ado vršilo le v majhnem obsegu.

Da pa z izseljevanjem vendar zniža brez- poselnost, je pričela Avstrija organizirati iz- seljevanje v Rusijo.

V ta namen sta dali avstrijska vlada in dunajska mestna občina (iz fonda za brez- poselne) skoraj 5 milijonov dinarjev, da se omogoči skupini od 600 odraslih oseb s 400 otroci naselitev v Rusiji. Kirgiška republi- ka je namreč prepustila za te izseljence v bližini glavnega mesta Ksil-Orda na reki Siv-Darje 2731 hektarjev zemlje pod zelo ugodnimi pogoji v 20-leten zakup. Prva tri

dva speti manšeti, ki sta z vrvice privezani okoli trebuha in zgladna strašno elegantno. Igralec se obveže, da posodi ravnateljstvu vi- teške škorne za uprizoritve množice. Takrat postavijo škorne za kulise in jih v slučaju potrebe vidno porinejo pred publiko in jih zopet odmaknejo, ko odide množica. S tem popolnoma zakrijejo nerodne egste kompar- zov. Če prinese igralec več kot eno samo obleko sabo, takoj uprizori ravnatelj igro z veliko opremo, kar naznani z bobnečo re- klamo.

Večni boj se vrši med ravnateljem in igral- cem za vprašanje, kdo bo sedel pri kasi, kajti znano je, da vsako gledališko ravnateljstvo slepari kaso celo do zneska 50 pf. Pododova- ne direktije igrajo slej ko prej svoje stare, dobre komade in ravno z njimi dosegajo naj- večje uspehe. Le včasih dajo besedo tudi mlajšim revolucionarjem in igrajo Suderman- aa ali Halbeja. Drugače igrajo v svojo lastno in publike veselje:

»Genevofa in njena košuta«, »Barbara Ur- bich, zazidana nuna«, »Karl Stöbner, lepi div- ji lovec«, »14 pomočnikov v Božji vasi«, »Do- mi, ameriška opica«, »Lizika ali mlin v polju«.

Seveda igra ravnatelj tudi velike berlinske uspehe, le ne s smešno množico ljudi, kot v Berlinu. Ko je Wedekindovo »Jutro pamladi« doseglo velik uspeh, je napravil direktor Oachkerei s komadom veliko turnejo, ki je imela senzacionalen uspeh; da mu pa ni bilo treba plačevati od Wedekinda zahtevanega, smešno števila personala, je enostavno igral pod naslovom »Jutro pamladi« — Hal- bejevo »Mladost«. Za publiko je bilo vseeno. Neki drugi ravnatelj je sam spisal komad in ima samo tega na repertoarju. V vsakem kraju ga igra desetkrat, vsakokrat pod dru- gim naslovom, dokler niso bili vsi prebival- ci v gledališču in je na ta način krasno re- šil moderno zahtevo po izmenjavi repertoar- ja. Gažo plača dnevno, in sicer se pada po koncu predstave ravnateljeva žena, s eigarno škatijo pod pazduho, na oder in škatijo po- vzame.

leta novi kolonisti, ki so sami bivši ruski ujetniki s svojimi rodbinami sploh ne bodo morali nič plačevati. Nato pa bodo morali plačati letno 50 zlatih kopejk (pol rublja) za vsako desetino (vseh je 2500). Ta vsota se vsaka 4 leta zviša za nadaljnih 50 ko- pejk, dokler se ne ustavi na 1.50 rublja..

Poleg tega je vsem kolonistom dovoljena zelo znižana vožnja. Davca prostost v prvih letih in kredit za melioracijska dela. Kolo- vz oqpxod ep puzaxo puzom os os ud pste kanalizacijo zemlje, da ustanove mlekarno, goje sadjarstvo, semenogojstvo in živinore- je. Tudi morajo učiti prebivalstvo v umnem kmetijstvu. Poleg tega morajo kolonisti za- ložiti za vsakega 125 dolarjev pri Kmetijski banki v Ksil Orgi.

Kolonisti odidejo v kratkem in bodo ime- li s seboj za 60.000 šilingov poljedelskih strojev.

Gočovina, ki sta jo dali vlada in dunajska občina, naj služi za prehrano kolonistov do prihodnje žetve. Kolonistom so dodeljeni tudi strokovnjaki. Kljub temu seveda ni vsa akačja brez rizika.

Dobro je, da vlada v Ksil Ordi živahno stavbeno gibanje in bodo mogli kolonisti tudi kot obrtniki mnogo zaslužiti.

Tako skrbi Avstrija za svoje izseljence. Pri nas pa seveda nihče na izseljence ne mi- sli. Kadar so ti v bedi, temveč šele tedaj kadar postanejo bogati strici iz Amerike.

CELJSKE DOGODIVSCINE.

Celje, 6. februarja 1926.

Celjski žurnalisti so naenkrat oživeli. Po- prej si bil kot rodoljuben Celjan vesel, da si našel v kakem slovenskem dnevniku vsaj kakšno celjsko notico, da je ta ali oni umrl, da je kakšen trgovec v plačilnih težkočah, ali da so detektivni zajeli kakšno dobrozdono de- kle, ki je iz usmiljenja osrečevala ljubezni- željne možakarje. Par dni pa nam žurnalisti res nudijo užitek in — Celje slavno si po- stalo. Megla se je umaknila, nebo dobiva na- turno lice, le »Jutro« in »Nova doba« tega ne opazita. Ona pišeta in zopet pišeta neumor- no, brez prenelanja, trostita bravcem pesek v oči resnice pa ne vidita. Neupsh SDS na magistratu hočeta zabrisati na ta način, da gonita lajno o polomiji nove koalicije. Pa tudi to jih bo počasi minilo. Tudi SDS mora priti do prepričanja, da je njene vlade konec na magistratu in prepričani smo, da v skriv- nih konvencijah si to že priznavajo. »Ju- tro« in »Nova doba« hoče deliti moralne lek- cije opoziciji, kakor da bi ta lista sama imela kaj morale.

Ti presneti radikali, to so pa res tiči, kar naenkrat nam odpovedo ljubezen. In povrh še ta naivni in neradni dr. Gorican. Celu felonijo naj bi zagrešil nad njimi. To je pa že prehudo. SDS mora dobro vedeti, posebno ti- sti ljudje od SDS, ki so vodili pogajanja za volitve, da so radikali bili vezani potom do- govora samo do izvršitve volitev. Z izvršeni- mi volitvami je vsaka njihova obveza prepe- hala. Če so gospodje okoli SDS to pozabili, naj vzamejo v roke dotične zapisnike in jih naj pregledajo. Videli bodo, da je »Jutro« za- grešilo grdo nerresnico. In taki ljudje bi nas naj učili morale. So pač učenci Pribičevića. Tudi on rad daje moralne nauke radikalom. Ko sta imela dr. Marković in Ljuba Jovano- vić shod v Zagrebu, se je tudi Pribičević za- čutil poklicanega brati jima moralne levite. Moral pa je utihniti, ko je dr. Marković ob- javil na Pribičevića v »Samoupravi« odprto pismo, kjer mu je povedal, kako je razbil Pribičević demokratsko stranko. Sicer je pa to znano. Ne načelna politika, kakor rad zatru- juje, ampak vstop v vlado je bil za razbitje merodajen. Zato pa gospodje okoli SDS, iz- prašajte najprej svojo vest in potem govorite. Sicer je pa to vaša stvar, naša je samo v to- liko, v kolikor trčimo lupatam skupaj.

FAŠISTOVSKA DOMISLJAVOST.

Da imajo Italijani bujno fantazijo, je znana stvar. Zato so videli l. 1915. na fronti polno avstr. vojske, katere ni bilo in se bal pri- četi z ofenzivo, zato pa so tudi novembra l. 1918 videli polno avstrijske vojske, katere pa tudi tedaj ni bilo. Toda ker so tedaj znali, da se ni treba bati armade, ki je že pred tednom dni sklenila premirje in se umaknila, so v fantaziji priredili veliko bitko in seveda si- jajno zmagali in dosegli zmago vseh zmag nad armado, ki ni bila v boju.

Prav posebno bujno fantazijo pa imajo fa- šisti, kot cvet Italije. V njih fantaziji se že razprostira Mussolinijev imperij čez Korziko in francosko rivijero ter francosko Savojsko, pa tudi Alžir, Tunis, Maroko, sploh vsa se- verna Afrika je priznava fašistovske snope. Da je v fašistovski fantaziji tudi švicarski Tes- sin, naša Dalmacija in bela Lubiana pod rim- sko oblastjo, je le prenaravno. Zato tudi ni čuda, če vidi tudi sam gospod Mussolini kako se italijanska tricolora razvija preko Bren- nera.

Toda tudi za fašistovsko fantazijo so malo hudi nazori, ki jih razvija fašistovski »Impe- roc« z ozirom na protest Nemcev proti nasi- ljem v Južni Tirolski.

To dično glasilo domisljivosti piše namreč tole:

»V operatnem Dunaju so spravile Mussoli- nijeve besede na hrbtnici jetične tabaren- ske junake do vpitja. Po Vittoria Venetu (znani »zmagi vseh zmag«) so nam bila vrata Dunaja odprta. Tedaj smo prizanegli me- stu, ki je bilo za nas simbol habsburške sra- mote. Lahko se zgodi, da se zopet srečamo. Gotovim narodom je usojena žalostna, drugim pa sijajna usoda. Usoda Italije je vstajenje, Nemčije pa katastrofa. Mogoče je Dunaj že obsojen. Njegov nor odpor Rimu je slab simptom za glavno mesto Avstrije... Nismo tako figarski, da bi divjali proti temu rev- nemu nekaj, Avstrija imenovano, ki živi le od našega velikodušja, ki se hrani od naših drobtin in ki je zlobna in zlovoljna, kakor more biti zlobna samo manjšina.«

Je že res, da je nekaterim usojena slavna zgodovina drugim pa ne. Toda enako je res, da je nekaterim dana čudovita domisljivost in klepetavost drugim pa ne. Kaj je dano fašistom, je danes po Mussolinijevem govo- ru jasno vsemu svetu.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

- Drama:
- Začetek ob 20. uri zvečer.
13. februarja, sobota, »Ana Christie«, pre- mijera. Izven.
14. februarja, nedelja. Ob 15. uri pop. »Vdo- va Rošlinka«, ljudska predstava po zni- žanih cenah. Izven. Ob 20. uri zvečer »Pegica mojega srca«, ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.
15. februarja, ponedeljek, »Henrik IV.« Red D.
- Opera:
- Začetek ob pol 20. zvečer.
13. februarja, sobota, »Don Juan«. Red D.
14. februarja, nedelja, ob 15. uri pop. »Zve- dave ženske«, ljudska predstava po zni- žanih cenah. Izven.
15. februarja, ponedeljek, »Don Juan«. Red B.
16. februarja, torek, zaprto.
17. februarja, sredo, »Večni mornar«, pre- mijera. Izven.

II. VELIKA PUSTNA MASKERADA "KMETSKA OHČET"

na pustni torek dne 16. februarja v areni Narod. doma. Svira orkestar Sokola I. Vstopnica Din 10.— Pririditvena sekcija O. O. Orjuna Ljubljana.

Matheo Quinz:

Nemška šmira.

Mala provincialna mesta pod 3000 prebi- valci črpajo umetnost iz takozvanih gledališč morskih prašičkov. To so gledališča, ki stoje za najmanjšimi mestnimi gledališči in ne ostajajo dalj, kot teden dni v istem mestu. Več ravnateljstev eksistira že čez 100 let in jih podedujejo sinovi po očetih. Prva dolžnost mladega igralca ali igralke je torej, da čim prej pride v intimne odnose s prestolnim princem ali princezino teh gledaliških dina- rcev, da na ta način, kot dedič ali utemeljitelj stiji, da na ta način, kot dedič ali utemeljitelj novega kolena, dobi pravico na pokle zakup- novega kolena, kakor se imenuje v žargonu nika talentov, kakor se imenuje v žargonu ravnatelj šmire. Ravnatelj sami igrajo dobre vloge od Romea do Mefista. Gospa ravnate- ljeva sedi v kasi in igra naviko, sin igra vse ostale dobre vloge.

Večina teh gledališč si dela dohodke, ven- dar si ravnatelj že vnaprej odtegne:

- 1 del za najemnino lokala,
  - 1 del za vodstvo,
  - 1 del za svoje umetniško delo,
  - 1 del za knjižnico, to pa le v slučaju, če ima ravnatelj Reclamovo izdajo dotične igre.
- Angažma posredujeja oba stanovska časo- pisa šmirantov, »Bühnen-Bote« in »Bühnen- courir«. V teh časopisih se nahaja vsak teo- den približno 100 takih-le inseratov:
- Solidna direktija, Mestno gledališče, išče prvega junaka. Gaža 60 M. Malo, a sigurno.
- Ce igravec piše na tak inserat, dobi v par dneh dopisnico sledeče vsebine:
- Angažamo Vas kot mladega komika, fra- karja in tepčaka v Mutzchen pri Trebsenu na Saškem. Ta karta velja kot pogodba.
- Drugačnäh pogodbi ni.
- Potuje se kot »Poprsna slika«, t. j. v čet- rtem razredu. Ime je od tod, ker so okna v četrtem razredu nekoliko višja, in je videti človeka le do prs.
- Garderoba dobrega šmiranta mora obse- gati:
- Eno obleko, bele in črne hlače, frak in vi- tejške škorne. Telovnik k fraku predstavljata

Ena najbolj znanih direktij je direktija Zahn na Saškem; vsega so tri direktije Zahn, namreč Julij Zahn, Robert Zahn in Teodor Zahn, ki so pod skupnim imenom »Zobovjek« na Saškem svetovnoznane. Najstarejši je ravnatelj Julij Zahn, njegov ljubljenec je »Genevofa ali košuta«, za kar si je skonstruiral posebno košuto, ki se giblje po žicah in se da od zadaj prižgati. Mehaniko košute vodi ravnatelj Zahn osebno. Bolj važen, kot igral- ski efekt, je zanj plamenček. Vsak akt se konča z malim, rdečim bengalskim ognjem, potem pade zavesa. Učinek je nenadkriljiv. Če ima ravnatelj Zahn le malo publike v hiši, igra le prvi in četrti akt »Genevofec«, potem pa pojo člani v kostimu za »Genevofec« lepi kor iz »Polkove hčere«. Če v takih dneh plamenček kolikaj deluje, je uspeh zago- tovljen.

Ravnatelj Moric Richter, »mož s prekiano ustnico« imenovan, polaga posebno važnost na to, da znajo njegovi člani pravilno pobira- ti denar s krožnikom. Treba je vedno prižeti v zadnjih vrstah, drugače zginejo gosti iz ozadja. Tega se je naučil od velikega konku- renta Bonarta Assora, največjega pesalca na vrvi iz celega sveta. Bonart Assora je nekoč v Curihu pal z vrvi in si polomil nogo. Z zbirko, katero so za nesrečneža napravili to- variši, si je kupil voz in se vozi po svetu. Če se kje srečata z Moricom Richterjem, mu ta posodi svojega mladostnega ljubimca, ka- terega neze Assora kot največjo atrakcijo po vrvi, ostali igralci pa pobirajo denar. Ta zveza gledališča z varietejem se je prav do- bro obnesla.

Gospod ravnatelj Treibisch, bivši ritmoj- ster, najraje igra na obrežju. Njegovo ime je »boter«, ker otvori vsako predstavo z nago- vorom na igralce: Botri, celebriraj svoj ko- mad! Eventuelni deficit krije z dohodkom od skata, katerega igra s kmeti in mornarji. No- bene žalostne igre ne more igrati brez vesele figure za njega samega. Njegova priljubljena vloga je služkinja v Sudermanovi »Domovi- ni«, katero igra kot komičnega služabnika. Ko vrže Magda vladnemu svetniku von Kel-

lerju svoj najbolj divji prezir v obraz, in se zgrudi s trikratnimi »hah«, potem vtakne bo- ter svojo komično glavo z rdečo lasuljo iz kulise in reče začuden: »Oj, oj, oj.« Isto po- novi pri smrti starega Schwarzja. Uspeh je zajamčen. Ko ni mogel komik Lachmann, ki je danes v Berlinu, z neko resno vlogo zado- voliti botra, je skočil na oder in sam igral s kaso pod pazduho, vlogo vitruozno do konca.

Ravnatelj Konrad Nick na Poznanjskem je angažiral obe sestri Osterreich, ki sta potov- ali le z očetom, upokojenim postiljonom. Ponos postiljonov je bila njegova bela brada. Ko je moral nekoč pomagati in je zaradi ma- le postave igral Tellovega sina, so mu od- strigli krasno brado. Odslej spada v direk- torjev fundus in pogosto služi.

Slaven šepetalec je bil stari Haick. Znal je vse komade na pamet, samo enkrat je odpo- vedal; v sredi drugega akta je zaspal v šep- etavnicu. Tudi nasledni večer je sedel Haick takoj s početka predstave v šepetavnicu in spal. Ker je on edini v gledališču znal ko- mad, so opustili zaveso in poskušali zbuditi Haicka, ki je bil že ves trd, kajti prejšni več- er je bil med drugim aktom umrl.

Najslavnejša igra gledališča morskih pra- šičkov se imenuje »Domi, ameriška opica«.

Ko je bil Heinrich Kaube ravnatelj dunaj- skega mestnega gledališča, ga je obiskal igra- lec, po imenu Klischnik in prosil službe. Predlagal je komad, Laube pa ga je nemi- lostno odklonil in si prepovedal nadalgovanja. Užaloščen je dvignil Klischnik levo nogo in se ž njo povpraskal za desnim ušesom. Laube je igral komad s Klischnikom šestde- setkrat pred razprodano hišo. Igralci Domija pa se še danes imenujejo Klischniki.

Ce vse odreče, ta komad vedno prodre. Bil bi edina rešitev za berlinska gledališča, a kje so danes pravi igralci opic? Kje so zvezde, ki bi se znale stoječ z nogo praskati za uše- som, ki bi plezali z otrokom v naročju na palmo in padle pri streli s krikom z dreve- sa naravnost na trebuh. Tu vsi odpovedo. — Pravih igralcev res ni več.

Dnevne vesti.

PASOŠ.

Včasih je bilo vse tako urejeno, da je vsak lahko potoval po vsem svetu, če je le imel vzorni listek zane tvrde Cook. Za bližnje kraje, tudi preko meje, pa je zadoščal navadni vzorni listek.

Kdor pa si hoče danes ogledati Trst ali Gradec, komaj štiri ure železniške vožnje daleč, mora imeti potni list. Ta velja precej denarja. Da dobi potni list, se mora izkazati s potrdilom davčne oblasti, da je plačal vse davke, in vojaška oblast mu mora potrditi, da je vojak ali ni vojak in če je vojak, da je zadostil svoji vojaški dolžnosti. Vsi ti dokumenti pa še niso dovolj. Potni list mora dobiti še vizum, ki zopet stane mnogo več kakor nekdanj pošpot v Kelmo-rajn in nazaj.

Samo ena kraljevina ne zahteva stroškov za vizum in za potni list. To je kraljevina Smrti. Ta ima sicer v Ljubljani tudi svoj generalni konzulat v nekdanji deželni bolnici, toda varčni ljudje zlezajo na kakšnem kozolec v krmu, ali pa v topel hlev kje na Poljanah in tam mirno čakajo na gratis-odhod iz kraljevine Jugoslavije.

Cemu so pasosi še danes potrebni, mi ni mogel do danes še nihče pojasniti. Eni pravijo, da zato, da ne morejo boljševiski preko meje in špijoni. Vešči tihotapci pa pravijo, da to ne drži. Oni prehajajo preko meje lažje brez pasosa kakor s pasosom, tja in nazaj. Drugi zopet pravijo, da imajo pasosi socialen pomen, ker pospešujejo industrijo: fotografi, tiskarji, knjigovodi itd. žive vsi od izdelovanja pasosov.

Ti ljudje pa so živeli mnogo bolje kot danes tudi takrat, ko še ni bilo pasosov. Kdor bi hotel torej dobiti, čemu imamo še pasose, bi se moral obrniti naravnost do samega Boga, ki vse ve.

Pa bojim se, da bi na tozadevno vprašanje molčal tudi vsagvedni bog.

— **Proslava spomina Matije Gubca.** Dne 15. t. m. se proslavi na Hrvaškem in v Slavoniji spomin narodnega junaka Matije Gubca. Tem povodom bodo na vseh šolah Hrvaške in Slavonije primerna predavanja.

— **Novo vzpostavljeno strokovni svet pri prosvetnem ministru.** Na seji se bodo prestrela vsa važnejša vprašanja, ki so sedaj na dnevnem redu v ministru.

— **Kongres plinar.** Dne 21. in 20. t. m. se vrši v Zagrebu kongres naših plinarov. Od 15 se jih je prijavilo za udeležbo 14. Na dnevnem redu so razna važna strokovna vprašanja, sklepanje o skupnih akcijah za pospeševanje obratovanja ter ustanovitev strokovne organizacije plinarskih nameštencev.

— **Brezplačne vozne karte** je dovolilo prometno ministru velikim županom.

— **Jugoslovenska iznajdba v letalstvu.** V Beogradu je razstavljen nov aeroplan z zračno turbino. Iznajdba se bistveno razlikuje od vseh dosedanjih tipov. Aparat ima predvsem prednost, da se more dvigniti v zrak navpično s prostora, kjer stoji. Z največjo brzino vozi lahko v višini 1 metra, kar je pri drugih tipih absolutno izključeno. Pri vsem tem porabi prav malo energije. Z največjo lahkoto vozi naprej in nazaj, na desno in na levo, gori in dol. Aparat je iznašel mehanik Ante Radošević. Zanimivo je, da je v uporabi aeroplan tudi kot avtomobil in kot hidroplan.

— **Na konferenci policijskih zastopnikov Male antante,** ki se je, kot znano, vršila nedavno v Bukarešti, je bil dosežen sporazum v vseh vprašanih medsebojnih službenega podpiranja, istotako je bil dosežen sporazum glede olajšav pri izdajanju vizumov.

— **Delo ob nedeljah in praznikih.** Veliki župani so začeli ponekod, posebno na Hrvaškem in v Slavoniji, izdajati dovoljenja za nedeljsko delo v privatnih podjetjih, predvsem v trgovinah. Radi tega je sklenila uprava Saveza pritatnih nameštencev sklicati po vseh večjih mestih protestna zborovanja.

— **Most med Sušakom in Reko** bo kmalu dograjen. Betonski podstavki so gotovi, te dni prično s montažo železne konstrukcije. Ta konstrukcija, ki je izdelana v Milanu, se nahaja že na Reki. Most bo širok 18 m ter bo prirejen za osebni in za tovorni promet.

— **Zanimanje Čehoslovakov za naše Primorje.** Savez čeških turistov v Pragi je obvestil naš Savez kopaljš na Sušaku, da izda Čehoslovaško-jugoslovenska liga v Pragi propaganden vodnik za Gorenji Jadran. V knjigi bodo opisane klimatične razmere naših zdravilišč in kopaljš. Opremljena bo tudi s slikami.

— **Zanimiv proces v Srbiji.** Odvetnik Aleksander Antić je razčlil v zadnjem času opetovano predsednika in sodnike niškega sodišča, očitajoč jim korupcijo. Razčlajeni sodniki so vložili zoper odvetnika 19 tožb. Termin je razpisal na 9. marca. Za proces vlada v vsej Srbiji veliko zanimanje, ker je to že drugi slučaj te vrste.

— **Kongres poljedelcev Male antante v Pragi.** Po odredbi ministru za agrarno reformo bosta zastopala našo državo na poljedelskem kongresu Male antante v Pragi podsekretarja Milovanović in Andrić. Kongres se vrši v kratkem.

— **Ne v Braziliji!** Te dni se je vrnilo v Osipek iz Brazilije 10 kmestov iz neke okoliške vasi. Bili so v Braziliji od jeseni. Vrnili so se bedni, raztrgani in fizično tako propadli, da jih neki gostilničar, čigar gostilno so obiskovali preje več let, ni niti spoznal. Povedali so, da so govorice o velikem zaslužku, ki čaka tam naše ljudi, iz trte izvite. Morali so toliko trpeti in brazilijanski izkoriščevalci so jih tako slabo plačevali, da so se raje vrnili v domovino, dasi so prodali pred odhodom vse svoje imetje ter si bodo morali služiti sedaj kruh kot delavci.

— **Konkurs »Jadranske Strazec«** za tri najboljše povesti iz pomorskega življenja ali

pa pomorske potopise. Uredništvo ilustrirane pomorske revije »Jadranske Strazec« razpisuje v svrhu pospeševanja razvoja naše pomorske beletristične književnosti natečaj za tri najboljše krajše povesti ali potopise iz pomorskega življenja v srbohrvaškem ali pa slovenskem jeziku. Dolce naj obsega po možnosti dve tiskani strani (okrog 5 do 6 s strojem pisanih). Natečaja se lahko udeležijo vsak jugoslovenski pisec. Prva nagrada znaša 1000 Din, druga 600, tretja pa 400. Nagrada dela postanejo last uredništva »Jadranske Strazec«. Glede vseh ostalih del pa si pridržuje uredništvo pravico, da jih natisne pozneje v reviji proti običajnemu honorarju. Rok za oddajo del je 1. junij 1926. Rokopisi naj se pošljejo na uredništvo »Jadranske Strazec« v Split v zaprti kuverti s šifro avtorja, v posebni kuverti pa naj pošlje pisatelj svoje ime. Nagrade bo prisodila posebna jury.

— **Solski skandal na Planini pri Crnomlju.** Casopisi so že poročali, da je pred kratkem napadla kočevska šolska mladina med poukom učiteljico ter jo strela, da je bila vsa marogasta od udarcev in to radi slovenskega učnega jezika. Kaj takega bi se seveda ne smelo pripetiti na Koroskem ali v Primorju, sicer bi cela vas zapadla pogubi. Pa nekaj drugega je pri celi stvari zelo zanimivo. Ravno tisti, ki se nad skandalom najbolj škandalizirajo ter delajo soodgovorne razne osebnosti, se najmanj brigajo tam, kjer bi se morali. Znano je, da se gradi na Mirni gori ca 20 minut nad Planino, planinski dom; To planinsko zavetišče bi bila prava slovenska trdnjava ter bi Kočevjarje nehote gospodarsko in tudi politično pritegnila nase. In glejte: Ta stavba, za katero so vsa dela napredovala že nad polovico, bi se nikoli ne dogradila, ako bi jo izven Belokrajine živeči dobrotniki ne podpirali. Torej gospodje, v delu in ne v besedah je spas Belokrajine!

— **Prejeli in priobčujemo:** Nekaj pojasnila. V nedeljo prirede redkarji, pristaji II. in III. internacionale v »Narodnem domu« predpustno prireditev pod firmo »Internacionalna maskerada« namesto prireditev internacionale. Čudno, da ravno v »Narodnem domu«. Leta in leta rolni ta kasa proti narodnosti, naprednosti itd., a sedaj se spravi v Narodni dom, da bi preslepili javnost in da bi bolj vlekle. »Ujedinjeni Savez železničar Jugoslavije« ni identičen z »Udruženjem jugoslovenskih železničarjev« (preje Zvezo), ki je najjača, nepolitična, samo strokovna železničarska organizacija. Ujedinjeni Savez železničar Jugoslavije je internacionala II. in III. — politična zmes socialističnih drobcev. — To konstatacija in pojasnilo podamo zategadelj, da bo javnost informirana in znala ločiti nepolitično, strokovno železničarsko organizacijo od politične internacionale. — Udruženje jugoslovenskih narodnih železničarjev. — V sled trajnega prenapoljenja zavodov za umobolne se vnovič opozarja, da se morejo v opazovalnico sprejemati le najnujnejši, zavodne oskrbe absolutno potrebni bolniki.

— **Generalna stavka železničarjev** bo izbruhnila te dni v Alzaciji-Loreni. Stavka je v principu sklenjena, termin pa še ni določen.

— **Eksplozija zahtevala pet človeških žrtev.** Iz Berlina poročajo: V tovarni za karbonit v Rheinisch-Schlebuschu je nastala iz doslej neznanih vzrokov silna eksplozija, ki je porušila poslopje ter ubila 5 delavcev, enega pa težko ranila. Vsi ponesrečeni so rodbinski očetje.

— **Katastrofalna zadolžitev avstrijskih državnih uradnikov.** Zadolžitev avstrijskih državnih uradnikov je zavzela v zadnjem času naravnost katastrofalne dimenzije. Velik del uradništva ima plačo zarubljeno za več let. Velikemu številu uradnikov, zlasti nižjih kategorij, grozi finančni polom. Za posojila plačujejo do 25%, nekateri celo do 40. Celokupna vsota dolgov avstrijskih državnih uradnikov znaša nad 70 milijard avstrijskih kron. Vlada, ki položaj pozna, je sklenila priskočiti uradništvu na pomoč s predumeni, razven tega pa bo ustanovila poseben zadolžitven fond, za katerega so določeni med drugim tudi letni dohodki državne loterije v znesku 500.000 šillingov.

— **Štirje otroci poduti v pešeni jami.** Iz Kölna poročajo: V neki pešeni jami pri Offenburgu so se igrali štirje otroci v starosti od šestih do dvanajstih let. Izkopali so v steno votlino, radi česar se je usedla zemlja ter pokopala pod seboj vse štiri otroke, ki so našli pri tem smrt.

— **Katastrofalna eksplozija v Monakovem.** V neki hiši v Monakovem se je pripetila te dni ob priliki desinfekcije nekega stanovanja katastrofalna eksplozija. Do drugega nadstropja je vsa hiša porušena. Doslej so izveleki izpod ruševin 32 težko poškodovancev.

— **Ponesrečen potniški parnik.** Parnik »Mont Royal Canadian Pacific« družbe, katerega je doletelo že lansko jesen več nesreč, je običal v več sto potniki pri Cartage-ai na pečini. Resilna dela so zelo težavna.

— **Viak zavezil v skupino delavcev.** Iz Berlina poročajo: V predoru pri Oberhofu je zavezil neki vlak v skupino delavcev. Šest delavcev je obležalo na mestu mrtvih.

— **Tri železniške nesgode v enem dnevu.** Na postaji Brod-Moravica na progi Zagreb-Sušak je skočila s tira lokomotiva s tenderjem in dvema vozovoma. Človeških žrtev ni bilo, pač pa je materialna škoda znatna. Nesgoda je povzročila napačno postavljen kret-nica. — Na postaji Bosanski Brod se je zaletel tovorni vlak v vrsto na progi stoječih vagonov. Človeških žrtev ni bilo, materialna škoda znaša 8000 Din. — Na postaji Čuprija je skočil s tira tovorni vlak, vsled česar je bil dve uri ustavljen ves promet. — Vse tri nesgode so se pripetile v sredo.

— **Vlem v vilo dr. Beneša.** Te dni so vložili neznani logovi v vilo čehoslovaškega

ministra dr. Beneša. Odnegli so več blaga, antičnih rut in nekaj dragocenosti. Plan so skrili v bližnjem grmu, kjer je bil tudi najden.

— **Na češki praški tehnik v Pragi** namestavijo ustanoviti stolico za študij letalstva. Vprašanje proučuje tročlanska interministerialna komisija.

— **Redbinska drama.** V vasi Kainraith na Niževavstrijskem je zvršil te dni bajtar Leopold Obermaier krvav čin. Ubil je s sekiro svojo ženo, svojega zeta, poškodoval smrtono-nevno svojo hčer, končno pa še samega sebe. Obermaier je osumljen tudi še nekega drugega umora, ki je bil izvršen še l. 1921.

— **Generalni ravnatelj grških državnih železnic žrtve železniške nesreče.** Iz Aten poročajo: Službeni voz, v katerem se je nahajal generalni ravnatelj v spremstvu večih visokih uradnikov državnih železnic, je skočil na progi Atene-Larissa s tira. Generalni ravnatelj je bil pri tem ubit, eden od njegovih spremljevalcev in neki kurjač sta bila pa težko poškodovana.

— **Šedmi požik samomora med beogrjskimi dijakinjami.** Te dni je izpila v samomorilnem namenu večjo količino lizola beogrjska dijakinja Desanka Sotirović. Prepeljana je bila v nezavestnem stanju v bolnico. Vzrok samomora še ni pojasnjen. Zanimivo je, da je to eltos že sedmi požik samomora beogrjskih dijakinj.

— **Roparski umor v Crni.** O stvari smo svoječasnno že poročali. Nekega jutra meseca oktobra so našli v Crni pri »Prevaljah« pastirico Elizabeto Molar v postelji zadavljeno, njeno sobo pa izropano. Neznani zločince je odnesel, ker drugega ni dobil, vso pastirično obleko. Ze takrat so orožniki sumili, da je storilec postopač Ivan Pečovnik, ki se tiste dni klatil po okolici po umoru pa izginil brez sledu. Te dni se je, misleč, da je po 4 mesecih popolnoma siguren, vrnil v domavo vas, kjer je bil pa takoj aretiran. Pečovnik, ki je predsedel radi raznih deliktov že 7 let po ječah, je svoj zločin priznal.

— **Stavka pri dunajskih tiskarjih blagaj.** Dunajski izdelovalci blagaj so doživeli te dni neprijetno presenečenje. Njihovi uslužbenci zahtevajo 20% zvišanje plač. Ker tej zahtevi ni bilo ugodeno, so stopili uslužbenci že skoraj pri vseh tovarnah v stavko.

— **Boljševiški napad na ameriško bolnico na Kitajskem.** Iz Pekinga poročajo, da je navalala na neko ameriško bolnico v provinci Kwantung tolpa, obstoječa iz boljševističnih vojakov, dijakov in moba. Tolpa je pometa bolnice na ulico ter raztrgala ameriško zastavo.

— **Strašen požik umora.** V vilo advokata Bochna pri Berlinu so vložili neznani zločinci. Odprli so vse sobe ter razdrili tele-ronske zveze. Pri stikanju za denarjem so prišli tudi v spalnico advokatove neporočene sestre, pri kateri je spala tudi 19 letna avocatova hčerka. Zločinci so se vrgli na dekletce ter jih toliko časa dušili, da sta omedleli, nakar so ju polili s petrolejem. K sreči je prišla pravočasno pomoč, sicer bi bili vložniki dekletke zažgali. Tako pa so pobegnili praznih rok. Policija jim je na sledu.

— **Bombni atentat na nacionalističen list v Rigi.** Zopet razburja javnost v Rigi napad na casniško redakcijo. Te dni je bil izvisea atentat na organ skrajne desnice »Latvijske Sargse«. Eksplozija je bila tako močna, da je vrzel zračni pritisk člane uredništva na tla, razsol vrata in okna ter so nastale na stenah razpoke. Enega od prisotnih so morali prepeljati v bolnico. Misteriozni atentatorji so pobegnili v avtomobilu. Domneva se, da je iskati, kot v prejšnjim, tako tudi v tem slučaju krivice v krogih nacionalistov, ki so izvršili atentat na lasten organ, da bi zvalili krivdo na socialiste. Več nacionalistov je bilo aretiranih. Pri neki hišni preiskavi je bila najdena tudi eksplozivna snov.

— **Mesec dni zapora radi prestopka zakona o volitvah.** Te dni je bil obsojen v Osijek delavec Luka Tošić po § 99. zakona o volitvah na mesec dni zapora, ker je glasoval ob priliki volitev v narodno skupščino pod imenom drugega volilca.

— **Surov sin.** 25 letni delavec Dimitrije Ivanović v Beogradu se je skregal pred par dnevi s svojo materjo ter jo zapustil. Predvčeršnjim ga je srečala mati slučajno na ulici, ga radi tega pokarala in pozvala, naj se vrne k nji. Ker se je nahajal sin v družbi nekega dekleta, ga je ta ukor tako razžutil, da je začel svojo mater neusmiljeno pretipati s palico. Da ženi niso prihтели na pomoč pasanti, bi jo bil mogoče celo ubil. rasanti so surovega tanta obvladali in izročili orožniku, mater pa, ki je bila vsa v krzvi, so peljali k zdravniku. Ko je zdravnik obvezal, je šla žena na policijo prosit, naj se njenemu sinu priznase.

— **Ljudska kopel v Subotici.** Ministruvstvo za narodno zdravje je odobrilo zgradbo nove ljudske kopeli v Subotici ter poslalo potrebn material za instalacijo osem pršnih kopeli.

— **Idijot, sloviti roman svetovnoznane ruskega pisatelja Dostojevskega v slovenskem prevodu dr. Vl. Borštnika,** katerega I. del je pravkar izšel v okvirju »Splošne knjižnice«, založba Zvezne knjigarne, Ljubljana, Marijin trg 8, se dobi za ceno 32 Din, za broširan in za vezan izvod 40 Din.

— **Knjižnica društva »Treznost«.** Pozivljajo se člani društva in ostali abstineati, da podprejo akcijo za ustanovitev knjižnice ter darujejo primerno antialkoholno literaturo.

— **Odbor.** — **Zlatniki so se zopet našli v Zlatorog-terpentinovem milu.** Zadnje dni so našle celine: ga. Matilda Kugler, Zagreb, Viljemi-na Kopač, Ziri in Marija Ogrin, Verd. Posebno srečo pa je imel sofer pivovarne Union v Ljubljani G. Frane Hudovernik, ki je našel zaporedoma kar dva zlatnika.

Ljubljana.

— **Gremij trgovcev v Ljubljani** sporoča, da je doseganji načelnik g. Fran Stupica, veletrgovec v Ljubljani odložil načelniško mesto tar da je prevzel postle načelnika pod-

načelnik g. Ivan Gregorc, veletrgovec v Ljubljani.

— **Maskerada Ljubljanskega Sokola.** — Vstopnina za člane proti legitimaciji v pred-prodaji v nedeljo 14. t. m. od 10. do 12. ure dopoldne na galeriji telovadnice in v pone-deljek 15. t. m. od 4. do 7. ure popoldne v društveni odborovi sobi v Narodnem domu — 20 Din, na dan prireditve pa dne 10. t. m. od 7. ure zvečer dalje pri blagajni 25 Din za osebo.

— **Siskarji!** Društvo »Treznost« v Ljubljani Vas najljubneje vabi k informativnemu predavanju, ki se vrši v soboto, dne 13. t. m. ob pol 20. uri v meščanski sobi v Sp. Šiški. Poroča brat dr. Mikič.

— **Osrednji odbor Slovenskega planinskega društva** izreka tem potem vsem, posebno pa narodnim damam, svojo najiskrenejšo zahvalo za trud in požitvovlnost o priliki nje-govega planinskega plesa 1. februarja t. l.

— **Plesi in državni uradniki.** V Ljubljani je zaradi kratkega predpusta silno mnogo plesnih zabav na kupu, ker se vsa društva podvzajajo priti pravočasno na svoj račun. Tako je splošna plesna manija premočila tudi mene, da sem zadel na plesno zabavo, pa ne plesat, ampak samo gledat. Ko sem sedel tako samec za mizo v stranski sobi, sem našel na mizi plesni red. Kdo ga je pozabil, ne vem. Tam sem brai: one-step, two-step itd. Praktični so pa tudi Angleži, sem si dejal, ti imenujejo ples kar po številu korakov, če treba tudi live-step ali ten-step in tako dalje. Pa sem odložil plesni red in se ozrl v dvorano. Moj pogled je zadel ravno mladega okrajnega glavarja. Pa mi je šinilo v glavo, da ta gospod danes ni več okrajni glavar, ampak Ena-pet ali Ena-šest! Kako se to čudno sliši! Včasih smo visoke uradniške šarže pozdravljali »Klanjam se, gospod dvorni svetnik«, ali pa: »dober dan, gospod komisar!« Kako pa naj tem gospodom rečem danes? Ali mi naj zakličem na cesti: »Klanjam se, gospod Ena-štiri!« Ali pa: »Dober dan, gospod Dve-trik!« Tu sem se spomnil na plesni red. Ali ne bi bilo morebiti prav, ce bi rekli namesto »Ena-enac« — enostopnik? In tako dalje: Dvostopnik, trostopnik? Ce imamo že trosvetnik, zakaj ne bi imeli poleg četveronožcev še četverostopnike? Kaj pravite?

Reklame ne potrebuje
O. BERNATOVIČ

ker se blago radi svoje kvali-
tete in cene samo priporoča!

Sport.

Tenis - match Lenglen — Willis se bo vendarle vršil, kajti Weiss igra v damskem singlu Caltonovirja, ki se je pričel 10. februarja in se bržkone završi v nedeljo. Torej se boleteta Wellsova in Lenglenova v finale srečali. Stave stoje 10:7 v prid Lenglenovi. Zmagalka bo dobila med drugim tudi krasen zlat pokal, ki ga je v to svrno podaril vojvoda westminsterski.

Z veliko napetostjo pričakovani boksmatch Paolino-Jones je trajal samo 1 min. 55 sek. Ze pred potekom prve runde je pobil Spanec Paolino kanadskega mojstra Jonesa knock-out. V pariškem Cirque d'hiver, kjer se je boj vršil, so bile vse vstopnice razprodane že 3 dni prej. Na dan boja pa je moral priti močan oddelek policije, da je vzdrževal red. Najprej je nastopilo nekaj parov manj znanih bokserjev, ob pol 11. uri poneli pa sta vstopila v ring Paolino in Jones. Takoj v začetku boja je udaril Paolino Kanadčana s tako silo v obraz, da se je za 5 sekund onesvestil. Nato sta nadaljevala boj, toda Paolino je kmalu nato Jonesu zopet zadal dva udarca, enega v bok, drugega v čeljust, nakar se je Jones opotekel in padel čez vrvi med občinstvo, kjer je obležal.

Pariški listi sklepajo, da se bo Paolino sedaj podal v Ameriko, ker je moral poprej močnega Kanadca premagati, predno sme nastopiti proti ameriškanskim bokserjem. Strokovnjaki sodijo, da so Paolinovi udarci tako močni in njegovo tehnično znanje tako veliko, da bo mogoče celo Dempseya potolkel.

V Smokovcu v Visoki Tatri so se vršile te dni mednarodne smuške tekme, ki so se jih udeležili Francozi, Poljaki, Jugoslavlani, Rumuni in Čehoslovaki. V teku na 17 km je bil prvi Čehoslovak O. Nemecky v 1:18:12, drugi Poljak Krzeptowski v 1:18:50, enajsti je bil Jugoslovan Klavara, štirinajsti zopet Jugoslovan Grujić. Skupno je bilo klasificiranih 20 tekmovalcev, od katerih je kot zadnji pasiral cilj Rumun Zagencu v 1:46:47.

Nordijske igre. Za mednarodne smuške tekme v Lahni se je prijavilo 800 tekmovalcev, med temi 30 inozemcev. Igre so zopet pokazale premoč Fincev v teku na velike daljave, kar nas ne preseneti, ker na Finskem rabi smučel cel narod, tudi ženske in vojaštvo. Tek na 30 km je dobil Matti Raitio, novi smuški kralj, kakor ga imenuje ljudstvo, v 2:20:55 pred Tauno Lappalainen. Proga je vodila skozi gozd in po grčevju. On inozemcev sta zasedla 4. in 5. mesto Sveda Jansson in Astroem, slavna Norvežana Kjelbota in Hegge pa 7. in 8. mesto. Čehoslovska Nemecky in Raš sta bila od potovanja utrujena in se tekme nista udeležila. Tudi dragoceni Willebandtpokal je dobila Finca pred Svedsko v 2:29:33.

V Bordeauxu je potegnil slavni francoski težkoatlet Charles Rigoutot s desnico 102 kg težko ročko in s tem zboljšal lastni rekord za 1.6 kg. V tej vaji je Rigoutot paš nedo-segljiv.

Gospodarstvo.

Kdo je navijalec cen?

Neki zagrebški večerni dnevnik je pred kratkim objavil pod gornjim naslovom članek, ki je v občinstvu, ki se sicer pri nas zanima mnogo več za narodno-politična, a manj za gospodarska vprašanja, vzbudil veliko zanimanje. Z govorečimi številkami se je občinstvu razjasnilo, zakaj so v Jugoslaviji ravno obleka in čevlji za 80 do 100 odstotkov dražji kot pa 10 korakov izven domačih mej. Naše prebivalstvo dobro ve, da ni nikjer na svetu tako drago kot pri nas. In ker si svoje potrebščine preskrbuje pri trgovcu, smatra njega za vampirja, ki sesa ubogemu konsumentu kri. V resnici je prodajalec le poslednji člen v verigi blagovnega prometa in more zato najmanj vplivati na ceno blaga. Izključeno je, da bi imel trgovec prekomeren dobiček nad nakupovalno ceno, zato skrbi že izredno velika konkurenca, ki obstoji v vseh trgovskih strokah.

Hvalevredno je zato, da je omenjeni časopis v jasni obliki pokazal občinstvu, zakaj mora za isti par čevljev, ki jih lahko kupi na Reki za 200 dinarjev, plačati pri nas 350 in še več dinarjev. V tem članku se pravi:

Zagrebški trgovec je prejel 240 parov ženskih in moških čevljev. Njihova faktorna vrednost je znašala 15.917 Din.

To blago pa je bilo obremenjeno s sledečimi dokladami, ki jih je moral trgovec poravnati, še predno so mu izročili blago:

Zelezniški prevozní stroški	651 Din
Mestne mitniške pristojbine	380 Din
Carina	11.836 Din
Kolkí in carinski izdatki	375 Din

Skupaj 13.242 Din

Z drugimi besedami: blago se je podražilo vsled države in mesta za preko 80 odstotkov faktorne vrednosti, še predno ga je trgovec sploh sprejel.

Trgovec ima pravico zahtevati, da se ne bodo znašli le nanj za grehe, ki jih napravijo drugi. Uvoz iz inozemstva je trgovcu po vseh pravih umetnosti tako otežkočen, da more le omejenost in tendenciozna lažda more le omejenost in tendenciozna laž

Občinstvo je trgovcu edin merodajen faktor, ki ga more pripraviti, da si ta ali oni predmet nabavi v večji zalogi. Ker trgovec se ravná po občinstvu in ne obratno.

Posledice popolnoma zgrešene gospodarske politike bodo prisilile vlado k logičnejšemu pojmovanju, da metoda visokih zaščitnih carin še ne zadostuje. Hudomušna carina zgreši svoj pravi smoter, ki bi moral obstojati v tem, da ustvari domačo industrijo in jo pospešuje. In kakor zveni paradokso: ravno zaščitna carina je škodljiva in naša čevljarstva industrija se ne bo nikoli okre-

pila in postala zmožna življenja, dokler ne bo izpostavljena zdravemu viharju tekmovanja, nego bo le umetno gojen cvet, ki mu vsak zunanji veter škoduje in ki mu je oviaran dostop zdravega zraka.

Avtorju tega članka je rekel celo neki tukajšnji tovarnar čevljev: »Tako dolgo, dokler bo čevljarstva industrija ščitena z zaščitno carino, se čevljarstva industriji z njo, če bo vedno tako visoka, ne bo pomagalo!«

Nevarnost za naše gospodarstvo je v tem, da smo najdražji na svetu. Predragi smo za domače konsumente in mnogo predragi za tuje konzumente, to se pravi, nezmožni smo za izvoz.

Tisti tovarnar čevljev, ki je zmožen, soliden in reelen, bo od domačih trgovcev vedno z obema rokama sprejet in bo imel prednost pred inozemci. Kdor pa ni zmožen in tudi ne reelen in ga ne brigajo želje konzumentov, ta tudi ne sme pričakovati, da bo pri nas vladala vedno umetna konjunktura na stroške splošnosti.

Enkrat se mora odkrito reči, — kdor nima kapacitete, vzdržati korak s konkurenco, je tudi nezmožen ali len in nezmožni in leni tudi v Jugoslaviji ne smejo imeti eldorada. Vsa čast in spoštovanje onim malim in velikim producentom, ki so si zaslužili priznanje s pridnostjo in naporom. Ti morejo mirno zreti v bodočnost in njim je prodaja blaga v Jugoslaviji v vseh slučajih zagotovljena. Gorje pa onim, katerih industrijska življenjska zmožnost je zrastle na podlagi zaščitne carine. Ti bodo le prekmalu čutili, da so zidali na pesek in da ne more industrija vedno vegetirati na subvencijah — kajti zaščitna carina je subvencija. Vsaka resnica pa, če je še tako dolgo zatirana pride le končno na dan. Vidimo, da bo občinstvo spoznalo iz dnevnega časopisja, da je glavni vzrok carine v visokih zaščitnih carinah. Naravno, da vsak otrok že ve, da se ne podraže z zaščitno carino samo uvoženi predmeti, nego tudi v državi sami izdelano blago. To vodi do tega, da je naša industrija dan za dnem manj popularna. Po vseh državah obstoji velika propaganda za nacionalno industrijo. Ta nacionalna propaganda je edina gonilna sila, ki je elementarno zdrava. Naši domači izdelki potrebujejo zupanja ljudstva. Domača industrija in domača trgovina morata pri splošnih težavah naših gospodarskih razmer skleniti pametne kompromis in spoznati, da so bremena nakupujočega občinstva v obliki carinskih taks prevelika in da je nevarnost, da bo uničena finančna zmožnost prebivalstva posameznika.

Od tega pa bo trpel enako ko trgovec tudi industrialec in zato: ne pretiravati z zaščitnimi carinami.

papirnatih vrečah po 50 kg. bl. 45; v sodih po 150, 180, 200 kg. bl. 52.50.

BORZE.

Zagreb, 12. februarja. Devize: Newyork ček 56.65—57.05, London izplačilo 276.65 do 277.85, ček 276.57—277.77, Pariz 211.71 do 213.71, Praga 168.32—169.32, ček 168.7, Curih 1095.25—1099.25, ček 1094.75—1098.75, Milan izplačilo 228.91—230.11 ček 221.525 do 239.695, Berlin 1354.5—1358.5, Dunaj 799.7—803.7

Curih, 12. februarja. Beograd 9.1225, Newyork 519.25, London 25.255, Praga 15.375, Pariz 19.14, Milan 20.94, Bukarešta 2.23, Dunaj 78.0625, Sofija 3.70, Berlin 123.62, Budimpešta 0.00727875.

To in ono.

Velikanski zrakoplov zgrade v kratkem v Ameriki. Zrakoplov bo v stanu preleteti Atlantski ocean v dveh dneh. Zrakoplov, ki bo vseboval trikrat toliko plina kot »Shenau-doah« ali pa »Los Angeles«, bo 200 čevljev daljši kot ti dve ladji. Prirejen bo za transport nad sto potnikov s prtljago.

Zakaj naj bi se angleški prestolonaslednik poročil? Utegnilo bi se misliti, da ne zanima vprašanje, če se angleški prestolonaslednik poroči ali ne, pač nobenega človeka, razven njegovih najbližjih sorodnikov. Celó za angleške monarhiste utegne biti popolnoma egalno, če zasede neko angleški prestol kak sin sedanjega prestolonaslednika ali pa kak drugi prav tako nadarjen in velikodušen princ. Kljub temu pa eksistira razred ljudi, ki manifestira velik interes za ženitev prince Wales-kega. To so namreč ameriški damski krojači. Tem se zdi, da manjka damskemu krojaštvu velika poteza. To pa razlagajo s tem, da angleška kraljica ni kos svoji nalogi glede damske mode. Neke od damskih krojačev inspirirani ameriški list piše: »Angleška kraljica je dobra mati, v zadevah obleke in mode je pa popolnoma nemogoča.« Pod temi okolščinami je razumljivo, da bi ameriški damski krojači prince Wales-kega radi poročili z mlado, »chic« damo. Od tega pričakujejo nezasišlan dvig svojih obroti. Wales-kemu princu torej ne bo preostalo drugega, kot da se poroči, da ne pride do revolucije ameriških damskih krojačev.

ZLATOROG

terpentinovo milo

kakovost tega neprekosljivega mila se da odtehtati samo z

zlatom!

Da se vpelje Zlatorog terpentinovo milo, ta idealna sestava najfinejšega mila z najboljšim terpentinom, v najširše sloje prebivalstva, se vpreša od 1. avgusta 1925 v vsaki tisoči komad tega mila zlatnik po 10 frankov, ki se šele pri uporabi prikaže srečnemu najditelju.

Mnogo zlatnikov se je dosedaj že našlo.

Prepričajte se tudi Vi o neprekosljivi kakovosti tega »zlatega« mila, katero se uporablja radi svoje miline in prijetnega, osvežujočega vonja tudi mnogo kot toaletno milo.

Mogoče, da ste tudi Vi tako srečni, da najdete zlatnik!

LJUBLJANSKA BORZA.

petek 12. februarja 1926.
Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921, den. 76.50, bl. 78; Loterijska državna renta za vojno škodo, den. 279, bl. 282; Zastavni listi Kranjske deželne banke, den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke, den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje, den. 200, bl. 205; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, den. 200; Merkantilna banka, Kočevje, den. 100, bl. 101; Prva hrv. štedionica, Zagreb, den. 967, bl. 973; Slavenska banka d. d., Zagreb, den. 49; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana, den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana, bl. 125; Trbovelj. prem. družba, Ljubljana, den. 368, bl. 386; Združene papirnice, Vevče, Gorizane in Medvode d. d. Ljubljana, den. 110; Stavbna družba d. d., Ljubljana, den. 90, bl. 100; »Šešire«, tovarna klubov d. d., Škofja Loka, den. 115, bl. 120.
Blago: Hrastove, suhe, zdrave, meterske cepance, feo vag. Postojna tranz., 30 vag., den. 20.50, bl. 21, zaklj. 20.50; bukova drva, suha, meterska, feo vag. Postojna tranz., bl. 25; bukovi železniški pragovi: 2.51 m dolž., 13x23x13, bl. 28; 2.45 m dolž., 12 in pol x 22x12 in pol, feo vag. nakl. postaja, bl. 24; lipovi hlodi od 2 m napr., od 30 cm napr., la, sveži, feo vag. nakl. post., den. 400; topolovi hlodi od 2 m napr., od 30 cm prem. napr.,

la, sveži, feo vag. nakl. post., den. 300; Jesenovi plohi od 3 m napr., stol., 10%, od 2—2.90 m, od 30 cm napr., z 15% od 25 do 29 cm, pretežno prvi hloed brez rujavega srca, feo vag. n. p., bl. 550; trami, monte po notí, feo vag. nakl. p., den. 240; hrastovi plohi, neobrobjeni, 90, 110, 130 mm, od 2.50 m napr., feo vag. Postojna tranz., den. 1050, bl. 1150; pšenica bačka, feo nakl. post., bl. 295; pšenica sremška, feo vag. nakl. post., bl. 290; kuruza času prim. suha, feo sremška postaja, bl. 121; kuruza času prim. suha, feo slav. p., bl. 123; kuruza času prim. suha, feo ban. p., bl. 118; kuruza inzulanka, več kot času prim. suha, feo vag. medj. post., bl. 167.50; kuruza umet. sušena, feo vag. bačka postaja, bl. 142; kuruza umetno sušena, feo Postojna tranz., bl. 182.50; ječmen, 62 kg, feo vag. bačka post., bl. 155; ječmen spomlad. pivovarn., 66-67 kg, par. Ljubljana, bl. 260; oves rešetani, feo vag. slav. postaja, bl. 190; ajda domača, feo prekm. post., bl. 260; rž domača, feo vag. prekm. post., bl. 210; rž, 71-72 kg, par. Ljubljana, bl. 220; proso rumeno, feo vag. prekm. post., bl. 210; proso rumeno medjim., feo Ljubljana, bl. 220; otrobi drobni, pšenični, feo vag. nakl. postaja Vinkovec, bl. 115; otrobi drobni, pšenični, par. Ljubljana, bl. 140; ječme zlatorumene, feo vag. dol. p. den. 250; konoplja v steblih, feo vag. slav. post., vag. Solin: v jutavrečah po 50 kg, bl. 40; v

Jack London:

Morski vrag.

»Pa pustimo to,« je nadaljeval Wolf Larsen. »Mogoče imaš prav tehtne vzroke, da pozabiš svoje ime; vendar te ne bom zaraditega nič manj rad imel dokler boš delal, kakor gre. Seveda pristanišče tvojega vpisa je Telegraph Hill. Na vsem obrazu se ti bere. Trdo kožo imajo tam in niso dosti vredni. Poznam take ljudi. Veš, kar misli si, da si sedaj na tej ladiji pustil vse tisto doma. Razumeš? Kdo te je najel?«
»Mc Cready in Swanson.«
»Gospod!« je zagrnel Wolf Larsen.
»Mc Cardy in Swanson, gospod,« je popravljal dečak in v očeh mu je zažarela neka bridka svetloba.
»Kdo ima predujem?«
»Onadva, gospod.«
»Sem si mislil. Proklete vesel si lahko, da si jim ga pustil. Gotovo nisi mogel tako urno popihati od njih, ker je več gospodov pazilo nate, o katerih si mogoče že kaj slišal.«
Dečak se je na mah izpremenil v divjaka. Telo se mu je skrčilo kakor za skok, njegov obraz je postal divji kot pobesnena zver, in zarenčal je:
»To je — — —«
»Kaj je?« je vprašal Wolf Larsen; v njegovem glasu je bila neka posebna mehkoča, kakor da bi bil neznanansko radoveden, da bi slišal neizgovorjeno besedo.

Dečak se je obotavljal in obvladal zlo voljo. »Nič, gospod. Vzamem besedo nazaj.«
»S tem pokažeš, da sem jaz prav imel.« In s priznajnim smehljajem je vprašal: »Koliko let imaš?«
»Pravkar sem jih dovršil šestnajst, gospod.«
»Lažeš! Nikdar več jih ne boš videl osemnajst. In še velik si za svoja leta. To so mišice konja. Zberi svoje cape in se preseli na sprednji del ladije. Sedaj si mornar. Kakor vidiš, sem te povišal.«
Kapitan ni čakal na dečkov odgovor in se je mahoma obrnil k mornarju, ki je bil pravkar dovršil strašno nalogo in zašil mrtvo truplo v jadrino. »Johansen, ali razumeš kaj o brodarstvu?«
»Nič, gospod.«
»No, to nič ne dene; vzlic temu si odslej prvi mornar. Odnesi svojo ropotijo v sobico prvega mornarja.«
»Da, da, gospod,« se je glasil zadržni odgovor, ko je Johansen odšel na sprednji del ladije.
Med tem se kabinski streže še ni bil ganil.
»Kaj pa čakaš?« je vprašal Wolf Larsen.
»Jaz se nisem podpisal za mornarja, gospod,« je bil odgovor. »Podpisal sem se za kabinskega strežeta. Nočem biti mornar.«
»Poberi svoje reči in pojdi na sprednji del ladije.«
To pot je bil Wolf Larsenov ukaz presenetljivo zapovedujoč. Dečak je mrko pogledal, vendar se ni hotel ganiti.
Tedajci se je vnovič pokazala strašanska Wolf

Larsenova moč. Zgodilo se je docela nepričakovano in tako hitro, da je bilo vse skupaj končano med tikanjem dveh sekund. Skočil je po palubi celih šest čevljev naprej in sunil dečaka s pestjo v trebuh. V istem hipu sem tudi jaz začutil bolesten sunek v želodcu, kakor da bi bil tudi mene sunil. Navajam to, da pokažem, kako občutljivo je bilo tačas moje živčevje in kako nevajen sem bil prizorov okrutnega nasilja. Kabinski streže se je zvil v dve gube, dasi je tehtal najmanj stoinpetinšestdeset funtov. Telo se mu je ovilo okoli roke; zletel je v zrak, naredil kratko krivuljo in treščil z glavo in pleči na palubo poleg mrtvega, kjer je obležal in se zvijal v silnih bolečinah.
»No?« je Larsen vprašal mene. »Ste se že odločili?«
Pri teh besedah sem se slučajno ozrl proti bližajoči se ladiji; sedaj je bila skoraj vstric nas in komaj nekoliko sto metrov daleč. Bila je prav lična. Na enem njenih jader sem videl veliko črno številko, kot jih imajo pilotske ladije, kakor sem bil že videl na slikah.
»Kakšna je tista ladija?« sem vprašal.
»Pilotska ladija Moja Gospa,« je zagodel Wolf Larsen. »Pustila je pilote in vozi v San Francosko. Ob tem vetru bo tam v petih, šestih urah.«
»Prosim, dajte ji znamenje, da me vzame seboj na suho.«
»Prav žal mi je, toda signalna knjiga mi je nedavno padla v morje,« se je odrežal in gruča lovec se je zarežala.

VSAKDO si lahko izboljša svojo eksistenco s pravilno uporabo najboljših šivalnih strojev

„Gritzner“ in „Adler“ ter z nedosežnimi plešilnimi stroji „DUBIED“.

Te si nabavi pod ugodnimi pogoji edino pri tvrdki

JOSIP PETELINC, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi levo.

Mali oglasi:

PREMOG - ČEBIN

Wolfova ulica 1/II. - Telefon 56.

Gospod

kateri je absolviral trgovski tečaj ter ima eno leto pisarniške prakse, išče službo. Gre tudi eden do dva meseca brezplačno. — Ponudbe prositi na upravo lista pod »Dobra moč«.

Stekleno

strešno opeko imajo stalno v zalogi Združene opekarnice d. d. v Ljubljani.

Solčno stanovanje

v novi hiši ob Tržaški cesti, obstoječe iz dveh sob (z balkonom) in pritliklinami, ozir. ene sobe in kuhinje, se odda s 15. februarjem ali 1. marcem. — Naslov pove uprava.

Kot praktikant

želim vstopiti h kakemu ljubljanskemu podjetju. Imam pisarniško prakso ter sem popolnoma zmožen knjigovodstva, korespondence, strojepisja, stenografije, vešč sem perfektno slovenskega in hrvatskega jezika. — Ponudbe prosim na upravo lista pod: »Marljive«.

D-ljingoled

se prodaja za ceno 200 Din. — Naslov pove uprava lista.

Gorenjskega krompirja

večje ali manjše množine postavi na dom. Pišite dopisnico na upravo lista pod: »a 1.35 Din«.

Oglašajte v

„Narodnem Dnevniku“

Parni stroj

100—120 konj. sil s: cilindrom na visok in nizek pritisk, kondenzatorjem, kotlom sistem »Tischbein« 117.26 m² kurilne ploskve, eventualno z rezervnim »Tischbein«-kotlom 94.82 m² kur. ploskve, 12 atm., s pregrevalcem, kompl. cevino napeljavo, vse v dobrem stanju in kompletno poceni na prodaj. — Reflektanti si morejo napravo v obratovanju ogledati pri »Union« paromlin, Stari Sivac, Bačka.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

➔ Zahtevajte ponudbo! ➔

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Zakaj

je bil Dunajski jesenski sejem 1925 tako uspešen?

Ker

na Dunaju, trgovskem središču srednje Evrope, ponudi 7000 razstavljalcev svoje izdelke v največji izbiri in po najnižjih cenah!

Zato obiščite

10. DUNAJSKI MEDNARODNI SEJEM

od 7. do 13. marca 1926.

Posebne prireditve:

Mednarodna razstava avtomobilov in motornih koles.

»Elektrika v poljedelstvu.«

Lovska razstava. Razstava hranil in nasladil.

➔ NIKAKEGA VIZUMA ZA POTNI LIST! ➔

S sejsko izkaznico in potnim listom prost prehod čez mejo!

Vozne olajšave na jugoslovanskih in avstrijskih železnicah kakor tudi na Donavi.

Pojasnila vseh vrst in sejske izkaznice se dobe pri

Wiener Messe A. G., Wien VII

in pri častnih zastopstvih v LJUBLJANI:

Avstrijski konzulat, Turjaški trg 2,

Zveza za tujski promet, Aleksandrova cesta 8,

Josip Zidar, Dunajska cesta 31.

Originalen (prave) potrebščine fixat in preservat za Opalograph dobite le pri L. BARAGA, Šelenburgova ul 6.

Telefon 31. 980.

TRGOVSKA BANKA D.D., LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 4 (v lastni stavbi)

Kapital in rezerve nad Din 19,500.000.—

Podružnice: Maribor, Kamnik, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Slovenske Konjice, Slovenjgradec, Prevalje.

Brzjavke: Trgovska. Telefoni: 139, 146, 458.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

ZLATNIKI v milu „GAZELA“

Da se cenjenim odjemalcem našega priznanega mila »GAZELA« oddolžimo, smo se odločili, da jih za njihovo dolgoletno naklonjenost tudi primerno nagradimo. Z ozirom na to smo sklenili, da bomo od sedaj naprej na vsakih 1000 kosov našega mila (vseh vrst, ki ga izdelujemo)

vtisnili v en kos mila po 1 zlatnik

Milo »GAZELA« zavzema vsled svoje izborne kakovosti vsekakor prvo mesto med sorodnimi izdelki. Izdelano je iz najboljših surovin, ki tkaninam ne škodujejo. Daje takoj zelo obilno peno, ki nesnago razkroji in temeljito odloči od tkanine, tako da je močno menceanje popolnoma odveč. Ako se z našim milom namilano perilo nato prekuha v vroči vodi ter temeljito spere v čisti vodi, zadobi naravnost snežno belino in jako prijeten vonj po svežosti. Jasno je torej da z našim milom zelo mnogo prištedite pri perilu in zdravlju, poleg tega vam je pa mogoče sreča tudi toliko naklonjena, da dobite v kupljenem kosu še 1 zlatnik povrhu.

Zahtevajte torej pri Vašem trgovcu

samo prvovrstno in pravo milo „GAZELA“